

GOSPA Sinjska

GLASILO SVETIŠTA I ŽUPE GOSPE SINJSKE

GODIŠTE XLV.

VELIKA GOSPA, 2018.

BROJ 2

Čudotvorna Gospe Sinjska,
moli za nas!

SADRŽAJ

Marija izvor života i radosti svake kršćanske obitelji.....	3
Dan zahvalnosti i obnove odgovornosti za domovinu	5
Poruka biskupa Biskupske konferencije BiH	9
Savjest je čuvar čovjekova dostojanstva i slobode.....	10
Blažena Djevica Marija Slika i Majka Crkve	12
Raspored za Treći nacionalni susret hrvatskih obitelji.....	14
Svećenički poziv.....	15
Generalni vizitator fra Darko Tepert	17
Štovatelji i apostoli Gospe Sinjske	18
Majko, riči tvoje	20
Gospa Sinjska u Nazaretu.....	21
„Cjelovit život“ u Sinju.....	22
Ljetopis Svetišta i Župe	23
Bezgrješna Gospe	31
Molitva za zraku svjetla	31
Postoji li „religiozni turizam“?	32
Pošli su u nebesku domovinu	33
† Fra Rafael Begić.....	33
† Fra Božo Lovrić.....	33

.....

Glasnik „Gospa Sinjska“, glasilo Svetišta i Župe Gospe Sinjske
Izlazi povremeno s dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara

Izdavač: Franjevački samostan Sinj
Fratarski prolaz 4, 21 230 Sinj
Tel. 021/707 010 ili 825 019 - Fax: 021/ 707 020
www.gospa-sinjska.hr
e-mail: gospa.sinjska.svetiste@gmail.com

Glavni i odgovorni urednik: fra Petar Klapež

Uredništvo: fra Gabrijel Jurišić, fra Petar Klapež, fra Perica Maslač, fra Antonio Mravak, fra Lukica Vojković, fra Filip Budić, fra Frano Pupić Bakrač, fra Stipe Šušnjara

Naslovna stranica: Hodočašće hrvatskih branitelja, vojske i policije, 27. 7. 2018.

Posljednja stranica: Klapa *Munita* iz Zadra, pobjednik Festivala 2018.

Grafičko oblikovanje: Silvio Družević

Tisak: Jafra-print d.o.o., Solin

Žiro račun: Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja - Franjevački samostan Sinj
2330003-1100061215 - Splitska Banka - Sinj

Devizni račun: 34400-620-21-7031-1035142 - Splitska Banka - Sinj

Cijena: 10 kn

GOSPA SINJSKA

GLASILO SVETIŠTA I ŽUPE GOSPE SINJSKE

Godište XLV.

Velika Gospa, 2018.

Broj 2

MARIJA IZVOR ŽIVOTA I RADOSTI SVAKE KRŠĆANSKE OBITELJI

Dragi hodočasnici, štovatelji Čudotvorne Gospe Sinjske!

Velika Gospa je blagdan kad se ponosno sjećamo dogme naše vjere da je Marija dušom i tijelom, po završetku svoga zemaljskog života, uznesena u slavu Neba u društvo sa svojim uskrsnulim Sinom Isusom. To je završnica njezina Bogu predanog života, vrhunac i cilj kojem je okrenut svaki ljudski život.

Svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije na Nebo je dan kad se Gospi hodočastiti, dan kad se čovjek može pomoliti i ispuniti svoje zavjete. To je jednostavno raspjevanje Gospin blagdan.

Posebno mi je drago da su ovogodišnja hodočašća uoči devetnice Velikoj Gospi u našem Svetištu

započela u petak 27. srpnja s hodočašćem hrvatskih branitelja, vojske i policije.

Sva ovogodišnja hodočašća u našem Svetištu odvijaju se pod geslom „*Obitelj izvor života i radosti*.“ To je geslo *Trećega nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji*, koji će se održati 15. i 16. rujna u Splitu i Solinu.

Naš je ljudski život obilježen susretima i događajima, žalostima i radostima, dragim osobama koje nas u životu neumorno prate. Sve to na neki način možemo pronaći u Svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske.

Dragi hodočasnici, ovdje susrećemo Boga uz najveću nebesku posrednicu Majku od Milosti, našu Čudotvornu Gospu Sinjsku. Ovdje smo na svetom mjestu naših djedova i pradjedova, naših susreta, našega svakodnevnog života. Duboko vjerujem da će i ove godine svaki hodočasnik u svomu hodočasničkom pohodu našoj Nebeskoj Majci osjećati Božju prisutnost i potporu njezina moćnog zagovora. Živo se nadam da će svim hodočasnici naše Svetište biti mjesto rasta u vjeri i izvor nove snage da bi se mogli svakodnevno nositi s privatnim, obiteljskim i poslovnim izazovima.

Obitelj je temeljna jezgra društva, ona je Crkva u malome, i upravo u obitelji čovjek prima prve i odlučujuće spoznaje o istini, dobroti i ljubavi, a obiteljski odgoj u vjeri jamstvo je sretno budućnosti njezine djece. Stoga nijedan narod bez zdravih i stabilnih obitelji nema ugodne sadašnjosti, ni sigurne budućnosti. Obitelj je naša prošlost. Tu smo nikli, odrasli i primili dar vjere. Obitelj je naša sadašnjost. Tu živimo, ostvarujemo se i preuzimamo odgovornost jedni za druge nošeni snagom Božje ljubavi i vođeni njegovim blagoslovom. Obitelj je

naša budućnost. U obitelji svaki dan mladim naraštajima pružamo razloge života i nade da bi oni očuvali vjeru i slobodu drage Domovine i hrabro se suočili s novim izazovima u današnjem svijetu.

Veliko je otajstvo što ga slavimo na blagdan Velike Gospe. To je otajstvo nade i radosti za sve nas. U Mariji vidimo cilj prema kojem kroče svi oni koji znaju vezati vlastiti život uz Isusov, koji ga znaju slijediti kako je to činila Marija. Taj blagdan govori o našoj budućnosti, kaže nam da ćemo biti uz Isusa u Božjoj slavi i poziva nas da imamo hrabrosti, da vjerujemo da snaga Kristova uskrsnuća može djelovati u nama i učiniti nas muškarcima i ženama koji svakoga dana nastoje živjeti kao uskrsli, unoseći svjetlo dobra u tmine zla koje je sve više prisutno u ovom svijetu.

Velika Gospa pokazuje nam Isusa, svjetlo bez zalaza. Donosi ga na svijet snažnom nježnošću svojga majčinstva. Pouzdajmo se u nju i nastavimo biti hodočasnici Čudotvornoj Gospi Sinjskoj. Njezina je prisutnost važna za Crkvu, za grad Sinj i Cetinsku krajinu, kao i za svekoliki narod koji je časti i zaziva kao „Kraljicu Hrvata“.

Dragi hodočasnici, u ovogodišnjem pohodu našoj Nebeskoj Majci, Čudotvornoj Gospi Sinjskoj, ojačani snagom vjere, neka vas u vašemu osobnom životu, u našem obiteljskom i domovinskom zajedništvu prati i dalje Božji blagoslov uz moćni Gospin zagovor.

Dobro nam došli!

Fra Petar Klapež,
gardijan i upravitelj Svetišta

Mladi hodočasnici ispunili su samostansko dvorište te radosno i raspjevano sudjelovali u svečanoj svetoj misi

DAN ZAHVALNOSTI I OBNOVE ODGOVORNOSTI ZA DOMOVINU

HOMILIJA

kardinala Josipa Bozanića,
na sv. Misi za Domovinu, u Crkvi sv. Marka u Zagrebu,
(25. VI. 2018.)

Cijenjena gospođo Predsjednice Republike Hrvatske, poštovani gospodine Predsjedniče Hrvatskoga sabora i saborski zastupnici, poštovani gospodine Predsjedniče Hrvatske vlade i svi predstavnici izvršne i sudbene vlasti. Preuzvišeni apostolski Nuncije, draga braćo biskupi, prezbiteri, redovnici i sestre redovnice, poštovani pripadnici Hrvatske vojske i policije, dragi hrvatski branitelji, poštovani predstavnici znanstvenih, obrazovnih i kulturnih institucija!

Draga braćo i sestre u Kristu!

1. Ovaj dan spomena, koji nas okuplja u vjerničkome zajedništvu, povod je da jednu važnu zemaljsku stvarnost, DRŽAVU, promotrimo u svjetlu Kristova otajstva i da u njoj nastojimo prepoznavati svoj kršćanski poziv, svoju ovozemnu sudbinu i odnose prema drugim ljudima u svjetlu vrjednota koje obuhvaćaju životnu cjelinu.

Dan hrvatske državnosti uvijek iznova potiče na obnovu zahvalnosti Gospodinu i svima koji su svojim žrtvama pridonijeli ostvarivanju slobode naroda, izgradnji mira i pravednosti, da bi život bio otvoren punini svoga smisla. No, ovo je ujedno i dan koji poziva na obnovu odgovornosti što je kao građani i kršćani imamo za hrvatsko društvo i Hrvatsku domovinu, osobito u trenutcima nejasnoća, previranja i prijetnja kojima se utemeljujuća polazišta pokušavaju zamagliti ili dokinuti.

Ti se naglasci i odnosi na stanoviti način slijevaju i zrcale u Evandjelju koje nam je naviješteno, u Isusovim riječima koje su poznate i nekršćanima,

a izgovorene su kao odgovor na pitanje ljudi čija nakana nije bila usmjerena prema dobru.

Je li dopušteno dati porez caru ili nije? Puno se toga spaja u tom jednostavnom pitanju koje ne nastaje iz iskrene želje da bi se saznao pravi odgovor, nego iz želje da Isus izrekne ma kakav odgovor, jer se njegovim sugovornicima činilo da je pitanje tako smišljeno da Isusu ne preostaje povoljan izlaz. Ta nakana stvorila je lažno pitanje kojemu prethode riječi naizgled pune pohvala i dodvoravanja Isusu, a zapravo su odraz pokvarenosti i dvoličnosti.

Sugovornici neiskreno pridaju Isusu tri pohvale: da je istinit, da po istini uči Božjemu putu i da nije pristran. Namjerno ističući te vrline, bit će im

lakše udariti na Isusa, osporiti ga i čak mu se naru-gati, nakon što upadne u zamku. Naime, ispast će: neistinit, daleko od Božjega puta i svakako – pri-stran. Prijetvorne pohvale toliko puta služe samo kao sredstvo za što veće poniženje.

2. Mnogi komentatori nalaze u ovom evan-đeoskom odlomku temelj za razlikovanje između političkih i vjerskih sustava. U njemu nalaze podjelu vlasti na duhovnu i svjetovnu. Sve to nije neuteme-ljeno, ali Isusova poruka je puno dublja.

Isus odgovara polazeći od onoga što svi mogu vidjeti, od lika i natpisa na kovanici koja mu je pokazana, ali mijenja riječ dopušteno u imperativ: *Podajte caru carevo*. Posrijedi je nešto što treba učiniti, što je djelo pravednosti. Isus govori o slici vladara, koja je simbol, te upozorava da zajednički život ljudi treba ustroj, treba ustanove, kako poli-tičke i gospodarske, tako i društvene i vjerske, koje uređuju i štite određene vrjednote, zemlju i domo-vinu, a time i život građana.

Nije dopušteno i nije pravedno zanemariti te prisutnosti. Nijedna vremenita zbilja, nijedan po-litički, društveni ili gospodarski sustav nikada nije savršen. Može i mora se poboljšavati i jačati u korist čovjeka, u dijalogu i suradnji između nositelja vla-sti i građana, zauzimanjem, umnošću, poštivanjem zakonitosti i hrabrošću, a ponajviše moralnom is-pravnošću. To zahtijeva pravednost.

No, postoji dublja i korjenitija pravednost na koju Isus upućuje riječima: *Podajte Bogu Božje*. Premda govori na temelju tadašnjega konkretnog sustava vlasti, njegova riječ seže puno dalje, kada uvodi u odgovor ono što pripada Bogu. A njemu pripada sve stvoreno, na poseban pak način čovjek koji u sebi nosi sliku svoga Stvoritelja.

3. Dati, štoviše vratiti Bogu ono što mu pri-pada, znači davati svjedočanstvo o Božjemu daru koji je u nama. Isusu je ponajprije stalo do čovjeka koji je stvoren na Božju sliku. Isusove riječi nemaju polemičko značenje u odnosu prema zemaljskoj vlasti, niti u njima treba tražiti temelj za neposto-janje povezanosti vjere i političkoga života nekoga društva. Te su riječi u skladu s biblijskim naukom i s najvećom zapovijedi: *Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom pameti svojom, a bližnjega svoga kao sebe samoga!* (Mk 12, 30-31).

U Isusovu odgovoru uključeno je prepozna-vanje dvaju zasebnih područja, vjerskoga i politič-kog, ali Isusova riječ ima dublje značenje. Car je,

u ondašnjem Rimskom carstvu, nastojao zauzeti mjesto Boga. Ta je napast, u ovom ili onom obliku, trajno prisutna u svijetu vlasti, kako u pojedinaca, tako i u interesnih lobija te skrivenih središta moći.

Isusov odgovor sadrži ovu poruku: *samo Bog je Bog i nijedna druga osoba ili stvar na svijetu ne smije zauzeti Božje mjesto*.

Nositeljima vlasti povjerena je briga za ljude kojima i oni pripadaju. Igra riječi sa slikom i

natpisom carevim postaje jasnija. Car vlada nad ljudskom slikom, on upravlja onim što je ljud-sko. On je odgovoran za zajedničko dobro, ali će biti suđen na temelju onoga što je učinio sa „slikom Božjom“, to jest s čovjekom.

Isus prokazuje s jedne strane idolatriju, kojom se čovjeku pojedincu ili skupinama, daje mjesto koje pripada Bogu, a s druge strane prokazuje iskrivljava-nje i sužavanje čovjeka na neki od oblika robovanja, odnosno zatvaranje čovjeka u samo zemaljsko.

4. Draga braćo i sestre, ovogodišnji *Dan držav-nosti* slavimo u ozračju dvadesete obljetnice *beatifi-kacije kardinala Alojzija Stepinca*, kojega nam je *sveti papa Ivan Pavao II.*, onoga povijesnog dana za život Crkve i naše nacije, dao kao svojevrzni kompas da bismo se znali orijentirati. Potaknut Božjom riječju u povezanosti s darovanim nam kompasom u blaže-nome Alojziju Stepincu ističem *tri poticaja* ključna za život našega naroda: *poštovati savjest, njegovati nadu te ljubiti Domovinu i ostati u njoj*.

Zahvaljujemo Bogu što upravo u pitanjima savjesti imamo najizvrsniji uzor i nebeskoga zago-vornika u blaženome Alojziju. Željeli su ga odvojiti od naroda i Domovine; mislili su da će mu oduzeti nadu i potopiti ga u očaju; bili su uvjereni da će ga ocrniti i gurnuti u zaborav. No, njegova je savjest ostala svetište prepuno svjetla, čist prostor u kojemu se jasno razlikuje dobro od zla, časna od nečasnih djela, velikodušnost od sebičnosti.

Snaga neke zajednice očituje se u slobodi, usklađenoj s Božjom voljom, a sloboda svoje najjače uporište ima u slobodi savjesti. I za našu Hrvatsku je upravo u tome njezina snaga. Stoga je pogubno slušati svjedočanstva kada se u gospodarskome, po-litičkome ili pak kulturnom životu savjest drugoga čovjeka ne poštuje.

Znamo da postoje razni načini ucjenjivanja lju-di, pritisaka na savjest, obrazloženja koja su spremna žrtvovati savjest radi navodnih viših ciljeva. No, samo Bogu dugujemo konačnu poslušnost. To je za-dnji korak u bespomoćnost koju osjećaju pojedinci,

a zatim i čitave skupine, osjećaj bespomoćnosti pred umreženim strukturama koje nadilaze granice strana i država, a koje onemogućuju živjeti hrvatsko zajedništvo i poticati napredak, buditi snagu za dobra djela.

5. Sveti Pavao nam danas govori o Kristu Gospodinu u našim srcima te nas vodi do drugoga poticaja, onoga koji je vezan uz nadu, za koju Apostol kaže: „Budite uvijek spremni na odgovor svakomu koji od vas zatraži obrazloženje nade koja je u vama.“

Ta nada upisana u naše biće progovorila je osobito snažno u blaženome Alojziju. Pronalazio ju je u sebi, iznosio drugima i pomagao da ju i oni nađu u svome životu. A sve je izgledalo beznadnim, nepromjenjivim i neostvarivim. U trenucima najjače snage pojedine ideologije i totalitarizma, on je govorio o urušavanju tih sustava koji su se ponašali kao da mogu izbrisati nadu upisanu u srcima ljudi.

U Radnome dokumentu što ga je papa Franjo dao za 15. Redovitu opću sinodu biskupa o mladima, koja će se održati ujesen ove godine, nalazi se i pitanje: „Kako mladi čovjek može biti prorok nade u svijetu u kojemu vladaju korupcija i nepravda?“ (u broju 78).

U Dokumentu se naglašava da mladi osjećaju potrebu za blizim Bogom koji po svojoj milosti donosi pouzdanu nadu u njihovu krhkost, u njihovo življenje koje se lako lomi. Upravo oni trebaju čvrste oslonce kakve možemo i dalje naći u ljudima koji su branili Domovinu, dok je u njoj razarana svaka mogućnost života, a ponajviše nada.

No, kada se sustavno urušava smisao, kada se ponavljano susrećemo s postupanjima koja zatvaraju vrata dobru, tada se svaki put čini neprohodnim i svaki odgovor nedostatnim. To naročito pogađa mlade naraštaje, koji vapi: Ne oduzimajte nam nadu!

6. Blaženog Alojzija Stepinca, neposredno nakon Drugoga svjetskog rata, promicatelji komunističke revolucije i novoga društva, takozvanog napretka, željeli su pridobiti svojim ponudama kojima bi mu život izvanjski bio olakšan, zajamčena sloboda i stvorena slika da je upravo to ispravno. Kad je to odbio, isti su postali njegovi tužitelji i osudili ga. I u zatvoru i u pritvoru, iako naizvan neslobodan, osuđen, ostao je kamen spoticanja svojim sucima. Imenovan kardinalom, odlučio je 1953. godine ne poći u Rim, bojeći se da se ne bi mogao vratiti, a želio je svakako ostati sa svojim narodom. Blaženoga su

Alojzija njegovi progonitelji željeli *iseliti iz Hrvatske*. Ali on je ostao i tako donosio plodove utjehe i snage njemu povjerenim vjernicima i drugim ljudima, pogaženima u njihovu dostojanstvu. Njegov ostanak plod je pouzdanja u Gospodina.

Danas smo svjedoci iseljavanja iz Hrvatske, osobito mladih školovanih ljudi i čitavih obitelji, zbog ekonomskih razloga. Ima ljudi koji ne pronalaze drukčiji način preživljavanja, i znam da im je teško ostaviti svoj dom i zavičaj, ljude i razne povezanosti. No, ima onih koji mogu birati, a koji svojim ostankom pomažu i drugima. Treba jasno reći da se ljubav toliko puta očituje ostajanjem. Za nas kršćane to je ostajanje ponajprije uz Boga, ali i uz druge ljude; ostajanje u svome pozivu, ostajanje uz Domovinu.

Poziv da djelotvorno ljubimo Domovinu i da se za nju zalažemo suočava nas s raznim izazovima. Ponekad se stječe dojam da se u određenim krugovima sustavno i suptilno promiče ruganje Domovini s pozivima da se nju napusti.

A istodobno su naši ljudi kao dobri radnici hvaljeni u europskim zemljama, naše se stručnjake školovane na hrvatskim učilištima rado prima u razvijenim zemljama, naši mladi sportaši postižu svjetske uspjehe, brojni turisti dive se bogatstvu naših prirodnih ljepota i hvale gostoljubivost naših ljudi. Naša je Domovina obdarena plodnom zemljom, čistim vodama, sinjim morem i plodovima od kojih se mnoge jeftino izvozi u inozemstvo da ih se ondje *obradi* i vrati nama da bismo ih skupo kupovali. Nameće se stoga pitanje: što je ono što u nas usporava željeni napredak? Nažalost, silnici i sebične interesne skupine skloni su lomiti svaku novu iskrinu nade, obeshrabrujući pokušaje da se gradi na istini.

Kao službenik Crkve nemam pretenzija ulaziti u stručnu prosudbu, na što su drugi pozvani. Samo spominjem neka pitanja koja toliki ponavljaju: štiti li naše zakonodavstvo na gospodarskom području maloga čovjeka ili interesne skupine i lance moćnog kapitala? Zašto toliki u dobronamjernim pokušajima nailaze na nerazumljive zapreke te obeshrabreno posustaju? Suočava li se hrvatsko društvo na institucionalnoj razini studijski, ozbiljno i politički djelotvorno s demografskom krizom u kojoj se nalazimo?

Podajte Bogu Božje, kaže Isus. Dok nam to govori, sjetimo se one njegove riječi: *Ostanite u meni i ja u vama; ostanite u mojoj ljubavi!*

Iz toga dubokog vjerničkog stava i pouzdanja u Boga zaključujem ovo razmatranje molitvom za Hrvatsku domovinu.

MOLITVA ZA HRVATSKU DOMOVINU

Svemogući Bože, dobri naš nebeski Oče,
stvorio si nas na svoju sliku
i uresio svojim dostojanstvom,
da živimo s Tobom na zemlji i u vječnosti.
Povjerio si nam predivnu domovinu Hrvatsku
da u njoj budemo Tvoji suradnici
u djelu spasenja
u nesebičnoj brizi za ljude
i za obilje prirodnih ljepota.
U svome Sinu Isusu Kristu,
našemu Gospodinu,
objavio si nam milosrdnu ljubav
i darovao Evanđelje života,
da bismo prepoznali Tvoje lice
u sebi i u bližnjima.
Po njemu, svojim Duhom,
trajno ostaješ s nama,
i daješ nam svjetlo i snagu
da vršimo Tvoju volju,
u svemu tražeći najprije Tvoje kraljevstvo.
Zahvalni za očitovanje dobrote i milosti,
kojima si tijekom povijesti
pratio hrvatski narod,
upućujemo Ti molbe suočeni
s potrebama naše Domovine.
Ti vidiš naše strepnje, tjeskobe i čežnje.
Ne napusti nas i ne uskrati nam
svojih nadahnuća,
da ne odustanemo od zalaganja
za slobodu i istinu.
Nama, vjernicima svojim,
budi bliz u građenju saveza u dobru,
u osjetljivosti za siromašne,
obespravljenе i odbačene.
Udijeli nam mudrost za iskrenost
suočenja s prošlošću,
u kojemu smo pozvani pročistiti spomen,
otkloniti neistine,
poštovati sve žrtve i,
po primjeru svetosti naših mučenika,
sebe ugrađivati u snagu evanđeoske ljubavi

koja obnavlja život.
Pogledaj nas, Gospodine!
Pred Tobom smo, kao narod
posebno privržen Blaženoj Djevici Mariji,
često okupljeni oko Nje,
znajući da majčinski nad nama bdije.
Hrvatsku povjeravamo Tebi
i Presvetoj Bogorodici Mariji, Kraljici Hrvata.
Ne dopusti da se udaljimo
od svoga doma i Domovine.
Pomozi nam da ne gubimo nadu,
da ne prezremo otajstvo života i dar obitelji.
Ti vidiš naša dobra djela,
kao i naše slabosti i grijehе.
Ponizno Te molimo za milost
kajanja i obraćenje,
za povratak k Tebi i za čuvanje čistoće srca,
u kojemu se prepoznaje glas savjesti
i glas Tvoga poziva.
Povjeravamo ti: naše obitelji, roditelje i djecu,
djevojke i mladiće, djedove i bake,
svećenike, redovnike i redovnice,
navjestitelje i širitelje Evanđelja;
sve ljude dobre volje i
svokolike građane naše Domovine.
Povjeravamo Ti: odgojitelje i učitelje,
znanstvenike i umjetnike,
sve koji se brinu za zdravlje ljudi,
koji ublažavaju boli i umanjuju samoću.
Povjeravamo Ti:
predstavnike građanskih vlasti,
donositelje zakona,
promicatelje pravednosti i čuvare mira.
Po zagovoru blaženoga Alojzija Stepinca,
svjedoka čiste savjesti,
učvršćuj našu vjernost, obnavljaj nam nadu,
da bismo promicali kršćanske vrijednosti
i civilizaciju ljubavi.
Dobri Bože, čuvaj nas,
čuvaj našu braću i sestre širom svijeta,
čuvaj dragu nam domovinu Hrvatsku! Amen.

PORUKA BISKUPA BISKUPSKE KONFERENCIJE BiH

uoči općih izbora u listopadu 2018. godine

U listopadu 2018. godine trebaju biti održani *Opći izbori u Bosni i Hercegovini*. U povodu toga važnog događaja, kao biskupi Katoličke Crkve, svjesni društvene odgovornosti svih kršćana, i u skladu sa socijalnim naukom Crkve, podsjećamo katoličke vjernike, da svi članovi Crkve, osim zakonskih obveza, imaju i moralnu odgovornost za društvo u kojemu žive.

Iz te odgovornosti proizlaze stvarne obveze svakoga katoličkog vjernika, da doprinosi poštovanju dostojanstva i prava svake ljudske osobe i napretku društvene zajednice. Istu moralnu obvezu imaju i svi drugi građani Bosne i Hercegovine, koji su kao i katolici pozvani dati svoj doprinos stvaranju pravednih okolnosti i uvjeta, kako bi se sva otvorena pitanja mogla rješavati na pošten i miran način.

Svoje društvene obveze i prava katolici vrše i ostvaruju na različite načine i u različitim prilikama. Pri tomu, poznato je, da su opći izbori u svakom demokratskom društvu vrlo važni i velika prilika za novi početak. Na njima birači imaju veliku odgovornost, jer izražavaju mišljenje i odlučuju, tko će ih u narednom razdoblju zastupati

u vlasti i brinuti se za napredak društva. Katolički vjernici pak znaju, da svojim glasom odlučuju također, tko će donositi odluke o poštovanju i provođenju kršćanskih vrednota.

U složenom društvu, kao što je Bosna i Hercegovina, mora se poštivati dostojanstvo svakoga čovjeka i njegova prava, uključujući i ono na održiv povratak, te graditi sloga, njegovati dijalog i dosljedno uvažavati različite narodne, kulturne, jezične i vjerske posebnosti i identitete.

Ako se to želi postići i podržavati spomenute vrednote, onda iz političkoga djelovanja trebaju nestati majorizacija i preglasavanje. Jednako je neprihvatljivo, da se u parlamentarnoj praksi donose odluke od sudbinske važnosti i životnog interesa bez većine predstavnika jednoga naroda i protiv njihove volje. U ratu smo govorili, da se sreća jednoga čovjeka ne može graditi na nesreći drugoga i da jedan narod ne može do svoga napretka na štetu drugoga naroda, te i danas ponavljamo, da se sretna budućnost i boljitak Bosne i Hercegovine ne mogu graditi na nesreći i nijekanju bilo kojega naroda. Uz to od posebne je važnosti, da se u provedbi rezultata izbora dosljedno poštuje konstitutivnost svakoga naroda na cijelom području Bosne i Hercegovine tako što će izborni legitimitet biti pravilo predstavljanja naroda. U protivnom, u društvu, koje drukčije primjenjuje zakon, vlada nepravda i pravno nasilje, čime zakon gubi svoj osnovni smisao, koji se zove zaštita pravde. U tom smislu, zaista je neshvatljivo i neprihvatljivo neprovođenje pravomoćnih presuda mjerodavnih domaćih i stranih sudova, koje se tiču organizacije izbora i provedbe njihovih rezultata na općoj i nekim lokalnim razinama.

Bez obzira na brojne razloge za nezadovoljstvo i frustraciju zbog lošega stanja u Bosni i Hercegovini, koje predugo traje, mi Kristovi vjernici znamo, da smo svjedoci nade i propovjednici Isusove Radosne vijesti, koja je lijek za svako loše stanje. To činimo i svojim doprinosom za izgradnju boljega društva. Stoga pozivamo katolike da, kao svjedoci vjere i glasnici nade, odgovorno izađu na naredne Opće izbore i po savjesti svoj glas dadnu onima, za koje smatraju, da će poštivati načela i odgovorno provoditi vrednote socijalnoga nauka Katoličke Crkve.

Uvjereni da sva ljudska nastojanja bez Božje pomoći ne mogu postići željeni mir i napredak u ovoj Zemlji, podsjećamo katolike na njihovu trajnu obvezu moliti za sve koji obnašaju i koji će obnašati

odgovorne službe u našem društvu s nakanom da ih vrše na opće dobro svih.

Banja Luka, 14. srpnja 2018.

Vaši biskupi:

- Vinko kardinal Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski i predsjednik BK BiH,
- Mons. Tomo Vukšić, vojni biskup,
- Mons. Franjo Komarica, biskup banjolučki,
- Mons. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski i ap. upravitelj trebinjsko-mrkanski,
- Mons. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski,
- Mons. Marko Semren, pomoćni biskup banjolučki.

SAVJEST JE ČUVAR ČOVJEKOVA DOSTOJANSTVA I SLOBODE

Izjava Komisije „Iustitia et pax“ Hrvatske biskupske konferencije

Čovjek po svojoj naravi teži uspostavi društva u kojem će živjeti slobodno, u skladu sa svojim vjerskim i svjetonazorskim uvjerenjem i vrijednostima, odnosno u skladu sa svojom savjesti. Stoga zabrinjava činjenica da se u posljednje vrijeme sve češće osporava pravo građanima da se slobodno izjasne o nekim društveno-političkim i svjetonazorskim pitanjima. Uočava se i određena isključivost od strane pojedinaca ili pojedinih interesnih skupina koji se ne ustručavaju i javno obezvrjeđivati

uvjerenja i stavove koji su suprotni njihovim svjetonazorskim i ideološkim uvjerenjima.

U takvom ozračju svjedoci smo sve učestalijega prizivanja pojma „savjest“ kada se radi o nekim ključnim pitanjima koja se odnose na opće dobro u Hrvatskoj, prvenstveno kada su posrijedi vrijednosna i svjetonazorska pitanja ili opredjeljenja. Stoga Komisija Hrvatske biskupske konferencije „Iustitia et pax“ smatra potrebnim izreći svoj stav o poimanju onoga što savjest jest, ali i o pravu na priziv savjesti. To čini zbog toga što smatra da je nepoštovanje osobne savjesti i njezina uvjerenja nedopustivi pokušaj ugrožavanja ljudske slobode, a time neposredno i ljudskoga dostojanstva. Istodobno u tome prepoznaje duboke korijene mnogih problema s kojima se suočava hrvatsko društvo.

1. MORALNI VID

Svaki čovjek posjeduje savjest kao zadnje subjektivno mjerilo svojega konkretnoga moralnog

djelovanja. Savjest nije autonomna instancija, nego se tijekom života oblikuje prema normama objektivnoga moralnog reda, do kojih ljudi različitih kultura dolaze na različite načine. Kršćani oblikuju svoju savjest i na temelju Svetoga pisma i učenja crkvenoga Učiteljstva, koje tumači objektivni moralni red. Crkva stoga uči da je savjest „najskrovitija jezgra i svetište čovjeka, gdje je on sam sa svojim Bogom, čiji glas odzvanja u njegovoj nutrini“ (Gaudium et spes, br. 16). U tom smislu, savjest je izričaj dostojanstva svakoga čovjeka, a u kršćanskom smislu ona je bitna dimenzija čovjekove „sličnosti s Bogom“. Djelovanje po savjesti stoga je obveza svakoga čovjeka, jer zahtijeva od ljudskoga bića da djeluje kao homo moralis. Činiti nešto protiv uvjerenja vlastite savjesti, osobito ako osjećamo da je to zlo, istinski je grijeh. Dakle, ne postoji nikakav forum, institucija ili politička stranka koja čovjeku smije naložiti da čini nešto što on po savjesti smatra nedopuštenim ili štetnim. Takav bi pokušaj bio teško narušavanje čovjekova dostojanstva, čime širom otvaramo vrata totalnom relativizmu, a u konačnici i jednomlju.

Savjest i sloboda idu zajedno, odnosno čovjekova sloboda temelji se na savjesti koju je potrebno trajno oblikovati u istini. To je potrebno zbog toga da bi se izbjegla pogriješna poimanja i primjena pojma savjesti u konkretnom životu. Prema tome, savjest se ne može poistovjetiti s osobnim poimanjem onoga što je dobro i zlo, s konkretnom individualnom prosudbom u pogledu svega, pa tako i vrijednota. Tako nije moguće da netko smatra kako mu je, snagom odluke vlastite savjesti, dopušteno ubiti nevino ljudsko biće, krasti, lagati i slično. To vrijedi za svakoga čovjeka, pogotovo kršćanina, a osobito vrijedi za izabrane predstavnike naroda koji su preuzeli odgovornost skrbiti se za opće dobro, bez obzira na to kojoj političkoj stranci pripadali. Jer i onaj koji nije vjernik obvezatan je savjest oblikovati sukladno određenim objektivnim kriterijima moralnosti. Među te objektivne kriterije svakako se ubraja i ono što sačinjava opće dobro zajednice.

2. PRAVNI VID

Sloboda mišljenja i izražavanje misli te sloboda savjesti i vjeroispovijesti temeljna su ljudska prava. U tom smislu i pravo na priziv savjesti zajamčeno je Ustavom Republike Hrvatske i međunarodnim pravom, a potvrđeno je, u više navrata, i u praksi Europskoga suda za ljudska prava. Države imaju obvezu poštovati pravo na priziv savjesti svakoga pojedinca, kako kroz odgovarajuće zakonodavstvo

tako i kroz oblikovanje politika koje moraju poticati slobodu očitovanja savjesti. To se posebno odnosi na situacije u kojima donošenje odluke na temelju savjesti dolazi u sukob sa zahtjevima nadređenih te stvarne ili pretpostavljene većine koja odlučuje o pitanjima od javnoga interesa, odnosno općega dobra.

Potrebno je stoga razlikovati pravo priziva na savjest pojedinca od poštovanja odluka određene političke stranke ili od očekivanja nadređenih. Stranački politički život u demokraciji pretpostavlja djelovanje pojedinaca po pravilima stranke, dok se ona u demokratskoj proceduri ne promijeni. Bez tog pravila ne bi mogla funkcionirati demokracija. Međutim, kada je riječ o pitanjima vrijednosne orijentacije, tada sloboda savjesti pojedinca ima apsolutnu prednost pred tzv. „stranačkom stegom“. Uspoređivanje „stranačke stege“ i prava na priziv savjesti ne samo da je nedopustivo, nego je i veoma opasno za budućnost demokracije u Hrvatskoj. Pozivamo stoga političke čimbenike u Hrvatskoj da trenutačne političke ili neke druge interese ne povezuju s pravom priziva na savjest.

Povijest poznaje izvrsne svjedoke savjesti, od ranokršćanskih mučenika do Tomae Morea (1477. - 1535.), koga je sv. Ivan Pavao II. u Velikom jubileju (2000.) proglasio zaštitnikom političara i svih koji obnašaju službu svjetovne vlasti. On je, naime, kao i ranokršćanski mučenici, bio spreman u ime vlastite savjesti i zbog promicanja istine podnijeti trpljenje, poniženje i vlastitu smrt. Njih se stoljećima časti i poštuje kao svijetle primjere moralne neporočnosti.

U Hrvatskoj je očito savjest podcijenjena i u društvenom i političkom životu postaje puka formalnost. Još uvijek zarobljeni određenim ideologijama, prioritetom postavljamo stranačku stegu i uskogrudne društveno-političke interese te se tako u jednom demokratskom društvu žrtvuje ono što je vrhunski cilj svake demokracije, a to je sloboda čovjeka. Ta činjenica mora zabrinjavati svakoga komu je stalo do toga da se hrvatsko društvo demokratski razvija i oslobađa jednomumnih robovanja.

Izražavajući zabrinutost zbog takvoga stanja, Komisija poziva i potiče sve odgovorne osobe i institucije u hrvatskom društvu na bezuvjetno poštovanje prava na slobodu savjesti kao pretpostavke istinske slobode čovjeka u demokratskom društvu.

U Zagrebu, 18. lipnja 2018.

Đuro Hranić, nadbiskup đakovačko-osječki, predsjednik Komisije HBK-a „Iustitia et pax“

BLAŽENA DJEVICA MARIJA SLIKA I MAJKA CRKVE

Propovijed mons. Jure Bogdana, vojnoga ordinarija,
na IV. regionalnom hodočašću branitelja, vojske i policije (27. VII. 2018.)

Draga braćo i sestre, poštovani i dragi vjernici!

U crkvenoj tradici i molitvama, od apostolskih vremena do danas, Blaženu Djevicu Mariju nazivamo različitim imenima. Nižu se naslovi, dodaju se novi i tu jednostavno nema kraja: Majka Božja, Prijestolje mudrosti, Pomoćnica kršćana, Kraljica anđela, Kraljica neba i zemlje, Kraljica mira, Kraljica Hrvata, kraljica obitelji... Jedan od starih i prastarih Marijinih naslova je *Majka Božje milosti*. I u ovome svetištu Gospe Sinjske vjernici je osobito prepoznaju i časte kao majku. Dominantna crta našega odnosa prema Mariji je odnos djeteta prema majci. Majka Božja, Majka Crkve, Majka kršćana, privlači nas i okuplja u svoje crkve i svetišta kako bi nas odvela k svome Sinu.

U svetištu naše zajedničke Majke, na ovogodišnjem hodočašću, naše razmišljanje usredotučujemo na majčinstvo, na majku, na njezinu nezamjenjivu ulogu u nastanku života i izgradnji svijeta i čovječanstva.

Nadahnuće za svaki govor o našim zemaljskim majkama polazi od uzora svih majki, Majke nad svim majkama, Nebeske Majke. Crpeći s toga divnog i bistrog vrela života i svetosti, Crkva je uvijek govorila i ne prestaje pozivati na čuvanje uzvišenosti i svetosti majčinske uloge.

Bog je u svome promislu majkama namijenio posebnu ulogu u povijesti čovječanstva. I svaka je pojedinačna povijest neizbrisivo obilježena likom majke, izvora i kolijevke života, uzgajateljice i čuvarice života od samoga početka, odgojiteljice i čuvarice moralnih vrjednota.

Majka je prvi dodir sa svijetom, zraka i dah, prva kap života. Majka je prvo i najsnažnije iskustvo ljubavi, prvo biće koje pruža ljubav. Sva su druga iskustva ljubavi tek prisjećanje i podsjetnici na već doživljenu majčinsku ljubav. Od majke se usvaja ljubav i sve potrebno za život najnježnije i najdublje, tako nježno, a neopisivo snažno. Sve su riječi slabe i usporedbe blijede da bi mogle opisati majku. Jedna je riječ ipak toliko snažna i pogađa u samu bit majčinstva: *ljubav*. Svaka majka nosi ime ljubavi. Dok nosi dijete, majka se posve podređuje, čak i svoj dah usklađuje, diše kako dijete želi, da ne naruši sklad. Osjeća djetetove potrebe i razumije jezik bez riječi, u pogledu i izrazu lica, svakoj gesti. Ima srce osjetljivo na najmanje promjene, najsavršeniji prijatelj i radar.

Majka je ognjište ljubavi. Gdje je majka ondje je dom. Čitavim je svojim bićem usmjerena na ljubav i život. I nije slučajan izraz „materinji jezik“. Majka je najveća svetinja svakoga čovjeka i naroda, jer daruje nešto najviše što se može dati, daruje život iz ljubavi. Nema tako brižne čuvarice od majke, od prvih posrtaja i slabih koračića, do budnoga oka i srca u posvemašnjim brigama za djecu i kada

su odrasla. Lakoćom sve rane blaži i iscjeljuje nježnim poljupcima i riječima iz dubine srca. Pa i njezin prijekor zvuči blago i lako se prihvaća.

Majka je više nego svi pedagoški priručnici s polica svjetskih znanstvenih simpozija i istraživanja. Majka je prvo slovo i lektira, uvod u tajnu života i temelje života, sva znanost ovoga svijeta.

Krasan i dirljiv opis majčine brige i ljubavi prema djetetu, pa i kada je odraslo, nalazimo u crtici Frana Mažuranića pod naslovom „Majka» koja pripovijeda o sinu koji je zdrav i čio otišao u svijet, a vratio se slomljenih krila. Majčinskim okom i srcem koje sve vidi, njegova majka odmah primjećuje velike promjene na njemu, da je blijed i bez osmijeha, nesretan. Ne usuđuje se pitati ga, ali je zamišljena i pokušava odgonetnuti razloge, prisjećajući se prvih koraka i riječi kojima ga je učila, prve molitve koju ga je naučila, kako ga je hranila i odgajala. Mažuranić opisuje: „Noć je. Majka nema mira. Ide k sinu. Spava. S blijedog mu lica iščeznu osmijeh. Starica kleči mu kraj uzglavlja i gleda ga suznim okom, a uvele usne šapću: *Usreći ga, Bože!*»

Toliko je blizak i jasan taj unutarnji portret majčina lika da ne iziskuje dodatnu interpretaciju, nego evocira duboke uspomene i žive slike. Širok je spektar u kojima se majčine brige i žalosti, tuge zbog djece ozbiljuju, kada preostaju samo suzne oči, tihi uzdasi i molitve Bogu. Majka razumije i ono što dijete ne izgovori i u majčinu je krilu najbolje mjesto za utjehu. Majčino je srce bezdan u čijim se dubinama krije neizmjerena snaga i bezgranična ljubav. Sva ljubav svijeta počinje i završava s majčinom ljubavi.

Zato nikada nije dovoljno isticati ulogu majke u obitelji, Crkvi i društvu. Ali se ne smije zadržati na riječima nego treba svjedočiti, čuvati tajanstveni promisao Božji po kojemu je majka dostojna nositeljica i čuvarica života. Kao što je Marija otvorena srca i puna ljubavi prihvatila Božju Riječ i postala svetište ljepote, neokaljani hram, kolijevka Božje ljubavi koja se utjelovila i postala čovjekom, svaka majka koja se otvara životu nježna je i živodajna, sveta kolijevka ljubavi. I nikakve druge vrste zamjenskih kolijevaka, surogata majčinstva, nisu prihvatljive. Sveta kolijevka majčinske ljubavi koja daje život nema alternative.

Možda nikada kao danas ta neraskidiva veza između majke i djeteta nije došla u pitanje, raznim pokušajima i diranjem u samu svetost stvarateljskoga čina, suprotno Božjemu stvarateljskom planu, kojim se nagrđuje i ranjava slika i narav majčinstva, a onda i djeteta.

U rođenju svakoga djeteta uključeno je rođenje majke, jer se majka rađa u istome trenutku kada i dijete, jer prije toga nije bila majka. Bila je žena, ali ne i majka.

U *Pismu ženama*, sveti papa Ivan Pavao II., pozivajući se na Apostolsko pismo *Mulieris dignitatem*, naglašava dostojanstvo i prava žena u svjetlu Božje Riječi. Svoje Pismo počinje riječima zahvalnosti Presvetomu Trojstvu za „misterij žene», kao i „za svaku ženu, za ono što čini vjekovnu mjeru njezina ženskog dostojanstva, za ‘velika Božja djela’ koja su se, u povijesti ljudskih generacija, ostvarila u njoj i po njoj» (*MD*, 31).

Nastavlja sveti Papa: „Taj *hvala Gospodinu* za njegov plan o pozivu i poslanju žene u svijetu, postaje konkretan i izravan *hvala ženama*, svakoj ženi, radi onoga što ona predstavlja u životu čovječanstva. Hvala tebi, ženo-majko, koja si krilo ljudskog bića u radosti i mucu toga jedinstvenog iskustva, po kojemu si Božji osmijeh djetetu koje dolazi na svijet, vodilja njegovih prvih koraka, podrška njegovu rastu, uporišna točka na životnom putu. Hvala tebi, ženo-suprugo, koja neopozivo združuješ svoju sudbinu sa sudbinom muškarca u odnosu uzajamnog darivanja, u službi zajedništva i života. Hvala tebi, ženo-kćeri i ženo-sestro, koja obiteljskoj jezgri i cjelokupnom društvenom životu daruješ bogatstva svoje senzibilnosti, intuicije, velikodušnosti i ustrajnosti. Hvala tebi, ženo-radnice, zaposlenoj u svim područjima društvenog života, ekonomskoga, kulturnog, umjetničkog, političkog, za doprinos neophodan u razvoju kulture sposobne spojiti razum i osjećaje, u poimanju života uvijek otvorenog smislu za „misterij“, u izgradnji najbogatijih političkih i ekonomskih struktura čovječanstva. ...Hvala tebi, ženo, zbog same činjenice što si žena! S percepcijom svojstvenom tvojoj ženstvenosti, ti obogaćuješ razumijevanje svijeta i doprinosiš punoj istini ljudskih odnosa» (*Pismo ženama*, 2).

Mnoge su opasnosti koje ruše dignitet žene i majke, kao što i „vrtoglavi tijek suvremenoga ljudskog života može dovesti do zamagljenja i čak do gubitka onoga što je ljudsko» Možda je našem dobu kao ni jednomu drugom razdoblju povijesti potrebna „ona ‘umnost’ žene, koja će jamčiti osjetljivost za čovjeka u svakoj prigodi» (*MD*, 30).

Majke su svojevrsni jamac pravoga bogomdanog poretka ljubavi, „civilizacije ljubavi», jer su čitavim svojim bićem usmjerene prema životu, ne pitajući za cijenu.

Nije tako dugo kako se u medijima pojavila i ovih dana ponovno obnovila dirljiva vijest o majci koja je, unatoč ozbiljnoj i po život ugrožavajućoj bolesti, silno i po cijenu vlastita života željela roditi dijete. Nakon šezdesetak dana kome, rodila je zdravo dijete, ali je preminula. Ljudski i vjernički gledano to je ljubav bez granica, koja se ne pita vrijedi li život bola i patnje, nego je u službi života kao najveće vrijednosti na ovome svijetu. Život i po cijenu smrti, koliko god se paradoksalno činilo.

Snažan je to i svijetao primjer u svijetu koji traži sve moguće načine da otkloni uzroke boli, patnje i muke; u svijetu kojim nezaustavljivo nadire sebičnost, karijerizam i uspjeh; u kulturi smrti i neradnja, pobačaja zbog najsebičnijih i najprizemnijih razloga. Dokaz je to da oko nas i u našem svijetu, sebičnome i prožetome interesom, ima svijetlih primjera, da ima ljubavi i nesebičnosti, vjere u život i prave vrjednote. Itekako ih ima, ali se teško probijaju kroz gustu maglu trenutnoga i gotovo u pravilu su potisnuti i gurnuti u stranu. O takvima treba govoriti i pisati. Svi smo njihov glas.

Sjetimo se danas u ovomu Marijinu svetištu svojih majki i svih majki koje su s vjerom i nadom prihvatile Božji plan i izabrale život. Molimo za majke koje su nas brižno i s puno ljubavi nosile, u radosti rodile i bdjele nad našim posteljama, nad svakim korakom, koje su nas pratile i još uvijek prate molitvama povjeravajući Marijinoj zaštiti. Molimo i za majke nerotkinje koje čeznu za potomstvom, sa svojim suprugom žele i od Boga mole dijete, ali iz ovoga ili onog razloga nemaju potomstvo. Nažalost, danas je takovih sve više.

Upravo je svjedočanstvo Marijine majčinske ljubavi najsnažnije u našim majkama, jer su crpile snagu na nepresušnome Marijinu vrelu.

Marijo, Majko Crkve, majko naša, Majko Božje milosti, Gospe Sinjska, čuvaj naše majke! Čuvaj naše djevojke, supruge, sestre da budu uvijek otvorene životu, životu s Bogom. Pomozi njima i pomozi svima nama da nam majka i majčinstvo ostanu uvijek na najvišoj cijeni i najdubljem osobnom poštovanju. Amen.

RASPORED ZA TREĆI NACIONALNI SUSRET HRVATSKIH OBITELJI

u Splitu i Solinu 14. i 15. rujan 2018.

Ponedjeljak, 20 sati okrugli stol „Izazovi suvremenih obitelji” u organizaciji Katoličkoga bogoslovnog fakulteta. Predavači će biti: biskup Mate Uzinić, predsjednik vijeća HBK za život i obitelj, dr. Asja Palinić Cvitanović, psihoterapeut, dr. Dubravka Hrabar i dr. Tonči Matulić

Utorak, 11. 9. u 20 sati u Nadbiskupskom sjemeništu predstavljanje zbornika dječjih radova „U zagrljaju moje mame“ u organizaciji Katehetskog ureda.

Srijeda, 12. 9. kulturni dan u suradnji s Gradom Splitom u 18 sati u Kazalištu lutaka predstava za djecu „Ružno pače” i u 20 sati na Sustipanu predstava „Miljenko i Dobrila” i gostovanje Radojke Šverko i Ive Ivković Ivanišević.

Četvrtak, 13. 9. u 20 sati klanjanje pred

presvetim euharistijskim sakramentom u župama grada Splita i cijele Nadbiskupije.

Petak, 14. 9. humanitarni koncert na splitskoj rivi, nastupaju Dražen Zečić, Dalmatino, Tedi Spalato, Domenica, Mia Dimšić, Thompson, Bulić, klapa Pasika i klapa Šufit i drugi.

Subota, 15. 9. od 11 do 13 s. koncert dječjih vrtića i obitelji kao dobrodošlica hodočasnicima u organizaciji Bračnoga i obiteljskog savjetovaništa.

U 20 sati, Gospin otok, Hod svjetla, duhovna priprema za susret obitelji, animira zbor Krstitelj,

Nedjelja, 16. 9. Predprogram počinje u 9 sati, animira Papa Bend, Sveta misa 10 sati.

U 12 sati druženje obitelji i koncert duhovne glazbe, nastupaju: Marija Husar Rimac, Emanuel, Rim, Božja pobjeda, Mihovil, Veritas, VIS Damjan.

SVEĆENIČKI POZIV

Propovijed na Mladoj Misi fra Ignacija Sladoje

Svake nedjelje slušamo svećenike kako propovijedaju, tumače Božju riječ... No, rijetko slušamo svećenike kako nam tumače same sebe, govore tko je svećenik, što je svećenička služba... Mlada je Misa upravo prigoda da treba nešto reći o svećeniku.

No, kako i što govoriti o svećeniku? Postoji čitav niz crkvenih dokumenata koji govore o svećeniku i objašnjavaju gotovo sve što se tiče njegove službe. Gotovo da nema crkvenog oca ni sveca koji nije nešto rekao o svećeniku. Može se, dakle, uzeti ponešto od toga, poneki aspekt svećeničke duhovnosti i vršenja službe, ili lijepo misli sv. Ignacija Loyolskoga, po kojem je naš Milan uzeo svoje redovničko ime fra Ignacije. Možemo obaviti i prigodnu meditaciju o svećeništvu.

Sve je to dobro i korisno. Ipak, nitko ne može tako lijepo i duboko govoriti o svećeniku kao što to čini Bog po svojoj riječi. Ona proniče naša srca, ona nas tumači, pomaže nam da vidimo sebe u istini.

Božja riječ, za razliku od svih drugih tumača svećenika i svećeničke službe, jedina je do kraja sposobna sačuvati nas napasti idealiziranja svećenika, ali i napasti odveć ljudskog govora o svećeniku.

Ni jedno ni drugo ne može trajno pomoći. Idealiziranje svećenika je kada u njemu gledamo nad-čovjeka, nekoga tko je uzdignut u neku višu sferu. A odveć ljudski je kada svećenički život i poslanje pokušavamo razumjeti samo ljudskim kategorijama i kada svećeničku službu gledamo kao jedan posao. Jedini način da izbjegnemo te dvije napasti, jest da slušamo što nam to Bog govori.

Božja riječ koja danas stoji pred nama darovana nam je od Crkve. Nismo birali ova čitanja. Ova se riječ danas čita u svim crkvama na svijetu.

Prvo čitanje dolazi nam od proroka Jeremije. Jeremija ne piše načelne upute narodu. On govori iz iskustva vlastitog poziva i stanja naroda, ali i ponašanja onih u kojima vidimo današnje svećenike, pastira. U trenutku kada su oni zakazali, zatajili, Jeremija donosi radosnu vijest. A ona je u činjenici da se Bog brine za narod i onda kada svećenici gledaju samo na sebe. Fascinantne su riječi koje bira prorok Jeremija. „*Moje ovce*“, dakle narod za koji se Bog brine je *njegov*. Mi smo Božja svojina. Nadalje, „ja ću skupiti“, „ja ću podići“. Bog je opisan kao djelujući, kao onaj koji čini svojima ljudske sudbine. U taj kontekst smješta se govor o pastirima. Iz toga treba iščitavati važnost i poslanje svećenika.

Svećenik je potreban isključivo zbog jednoga: Bog se brine za narod, stalo mu je do čovjeka. Samo zato on želi svećenike. Svećenik sam za sebe – nije Bogu potreban. Bogu su potrebni ljudi koji će iz sigurnosti Božje ljubavi za ljude, i iz iskustva da se Bog za njih brine, staviti se Bogu na raspolaganje. Potrebni su mu ljudi koji su iskusili da Bog djeluje i koji žele biti dio njegova djelovanja u svijetu, njegovi su-radnici.

Drugo čitanje govori o Isusu Kristu koji „zakon zapovijedi s propisima obeskrjepi“. Pavao želi reći da zakon i propisi ne mogu okrijepiti, ne mogu dati život. To može samo Isus Krist! On od dvoga čini jedno, kaže Pavao, *razara pregradu razdvojnici*.

Te su riječi jako važne. U nama samima – svima – postoji razdvojenost, podijeljenost, dvojnost. U sebi smo podijeljeni, necjeloviti, nezacijeljeni, rastrgani... živimo, ali nemamo život. Pavao govori o Isusu Krist kao jedinom koji nas može zacijeliti, dovesti u red naš život.

Suludo je zamišljati svećenika, a posebice mladomisnika, kao dovršenoga čovjeka. Mladomisnik je na početku. Mi uopće ne znamo što ga čeka. Tek možemo iz iskustva naslućivati. Ali put koji će Milan proći, nitko od nas ne poznaje, niti mu itko od nas može dati konačne odgovore, pa ni usmjerenja. Ono što svi mi svećenici znamo jest da nismo ni mogli zamisliti svoj svećenički život. I nismo niti mogli slutiti koliko smo u sebi podijeljeni, slabi, grješni... sve dok nismo postali svećenici... A opet, Bog nas je izabrao. Baš ovakve. I dio je njegova plana da nam sve više razotkriva koliko smo krhki, koliko nismo različiti od drugih, koliko nismo bolji ni od koga.

U evanđelju je doista snažna riječ o svećeniku, tumačenom preko iskustva apostola. Ona nam može pomoći i kako uvidjeti i razumjeti naše nutarnje razdijeljenosti, te daje usmjerenje kako ih riješiti.

„Apostoli se skupe oko Isusa i izvijeste ga o svemu što su činili i naučavali.“

Biti pored Isusa i izvještavati ga. S njim dijeliti sva svoja iskustva, izvještavati ga. Teško da je moguće pronaći ljepšu sliku o svećeniku. Biti svećenik znači dijeliti svoj život s Isusom, ali i promišljati o sebi iz sigurnosti da je on uz nas.

Koliko ljudima znači kada imaju nekoga s kime mogu podijeliti stvari i kada netko stoji iza njih. Upravo je to potrebno za svećenika: znati da sve možemo dijeliti s Isusom Kristom i imati sigurnost da on stoji iza svega, čak i kada stvari idu mučno i život se čini preteškim.

Iz današnjeg ulomka ne znamo što su apostoli govorili Isusu. Očito to nije ni važno. Važno je da su govorili Isusu. Nije bitno što ni kako ćemo izreći. Važno je da sve s njime dijelimo. Isus ne kaže ni da je njihovo djelovanje bilo dobro, ni da nije bilo dobro. Zanimljivo je to. Mi bismo očekivali ili da će ih pohvaliti ili pokuditi, ili možda dati neko usmjerenje. Ili da će se možda oduševiti. Ništa od toga. On kao i uvijek iznenađuje: „Hajdete i vi u osamu, na samotno mjesto, i otpočinite malo.“ Zašto su te riječi tako važne za nas, za našega mladomisnika?

Najprije zato što se u njima krije poziv na nasljedovanje, na činjenje onoga što je Isus činio. „Hajdete i vi“. Ovo „i“ znači da ih Isus poziva na ono što on sam čini. Za njega su važna samotna

mjesta i počinak, samoća i odmor. On se često povlačio u osamu. Nije neprestano nešto činio, nije trajno bio konektiran, ni s kim osim s Ocem. Ići u osamu znači ne samo odmoriti se od drugih, nego i pustiti druge da se odmore od nas. To je vrlo važno za nas svećenike, posebno danas. u vrijeme medijskih povezanosti. To je nesumnjivo ozbiljan izazov posebno za mlađe svećenike.

Isus traži da idemo u osamu. Zanimljivo je da se svećenička služba predstavlja kao iskustvo strašne samoće. Koliki odustanu bojeći se upravo samoće. Nitko, doista, ne može poreći svećeničku samoću i iskustva osamljenosti, posebno kada smo u velikim mukama, tjeskobama, nutarnjim borbama, neshvaćenostima od naroda, braće i poglavara.

Ipak, istina je također, možda čak i veća, da često čeznemo za trenucima samoće. O tome mogu svjedočiti svi svećenici. Većina nas teško uspijeva pronaći neko vrijeme za sebe. Uglavnom smo razvučeni. Malo koji ima samo jednu službu. Gotovo neprestano smo u odnosima, razgovorima, glave su nam pune slika, riječi, ljudskih sudbina. Isus je to znao i on to zna.

Šalje svoje učenike u osamu, da otpočinu jer je mislio i na nas. Znao je da će to biti riječ za sve njegove učenike do svršetka svijeta.

Papa Franjo govori o *tri vrste umora* kod svećenika: „Na prvome je mjestu *‘umor od naroda, od mnoštva’*. Za Gospodina, a tako i za nas, to može biti iscrpljujuće, ali je to dobar i zdrav umor, plodan i pun radosti. To je umor svećenika koji ima miris ovaca i nema ništa s onima koji nose skupe mirise i gledaju na druge izdaleka i svisoka“, objasnio je Sveti Otac, dodajući: „Ako Isus pase stado među nama, ne možemo biti pastiri kiseloga i turobnog lica ili, još gore, pastiri koji se dosađuju.“ Na drugome je mjestu *„umor od neprijateljâ“*: „Đavao i njegovi sluge nikada ne spavaju i, budući da njihove uši ne podnose Riječ Božju, neumorno rade ne bi li je ušutkali ili izobličili. Zli je daleko lukaviji od nas i u jednom trenutku može uništiti ono što smo dugo i strpljivo izgrađivali“, upozorio je Papa. Na trećem je mjestu *„umor od samih sebe“*. I taj je možda najopasniji. Prva dva umora rezultat su svećenikove izloženosti i izlaženja iz sebe, dok je taj treći samo-odnosan. To je umor *‘žaljenja za loncima egipatskim’* i *‘očijukanje sa svjetovnom duhovnošću’*. Kad ostanemo sami, shvaćamo koliko je dijelova našega života uronjeno u tu svjetovnost, tako da imamo osjećaj da se nikada ne mogu do kraja isprati. To može biti opasan umor, a njegov je

uzrok napuštanje 'prve ljubavi'. Ono što se ne voli umara, objasnio je Papa.

Postoji, dakle, *dobri i loši umor*. Postoji umor koji je potreban da bismo postali svjesni sebe – svojih mana, afektivnih nezrelosti – i koji nam može pomoći da se naučimo boriti tražeći pomoć od Boga. To je, dakle, umor koji nas tjera Bogu. Ali postoji i umor koji nas ostavlja praznima, još umornijima.

Umor od ljudi je umor zbog zahtjevnosti službe i teškoće odnosa. Nije riječ o tome da su neki među nama bolji neki lošiji, neki sposobniji neki manje. Ne! Nije riječ o tome. Nitko od nas nije dorastao službi.

Koliko god netko bio dobre naravi, uvijek nasmijan, možda naizvan neumoran, istina je da ozbiljni evangelizator mora osjetiti taj prvi umor. Riječ je samo o tome koliko će pojedini od nas biti ponizni i biti raspoloživi umoriti se za Gospodina.

Što je veći taj prvi umor, umor od ljudi zbog teškoća službe, to je sigurnije da će drugi umor, umor od neprijatelja, od đavla biti veći. Đavao zapravo želi iskoristiti naš umor da nas uvjeri da nema smisla žrtvovati se, da nema smisla propovijedati, isповijedati... da ionako ništa ne uspijevamo! Đavao je lukav, napada to više što se više dajemo. Sve dok

se borimo mi smo na pravnom putu. Nije važno što osjećamo. I kada je najteže, i kada se čini da ništa ne uspijevamo... nema veze – važno je ići naprijed, oslonjeni na Isusa Krista.

Jedini poraz je treći umor, a to je kada se prepuštimo bilo razočaranju zbog umora od naroda, odnosno zbog teškoća u službi, bilo grijehu zbog umora od đavla. Nažalost, često jedno i drugo idu zajedno.

Današnji dan i današnja Božja riječ ohrabruju nas da možemo ići naprijed, ne bojeći se umora ni od naroda ni od đavla. Bojmo se jedino traženja svoga odmora, koji je zapravo najveći umor. Ništa tako ne umara svećenika kao lijenost, ništa nas tako ne „isiše“ kao odvojenost od naroda, zatvorenost u svoju sobu i gubljenje vremena pred televizorom ili na internetu.

Dragi brate Milane, fra Ignacije, kao što rekoh, nitko ne može znati što te čeka u tvome svećeništvu. Ali znamo da te Bog čeka, da ga svakodnevno izvještavaš o svemu što živiš. Što mu više budeš govorio, to ćeš više moći razumjeti samoga sebe i biti odmoran, svjež svećenik. I to ne radi sebe, nego radi naroda koji te treba i po kojemu Bog želi tebe spasiti.

Don Edvard Punda

Generalni vizitator fra Darko Tepert

Generalni definitorijski Franjevačkoga reda u Rimu imenovao je 18. svibnja 2018. godine fra Darko Teperta, člana Franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda (Zagreb), generalnim vizitatorom Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, kojoj pripada i Samostan u Sinju. Franjevački red danas ima oko 14.000 članova, u 100 provincija, tj. upravnih samostalnih jedinica na svih pet kontinenta. U Hrvatskoj su tri franjevačke provincije (Zadar, Split i Zagreb) i po jedna u Bosni i Hercegovini (Sarajevo i Mostar).

Svake šeste godine General Reda bi trebao pohoditi braću svake pojedine provincije, razgovarati s njima o raznim pitanjima, predsjedati Saboru

braće (kapitul), koja biraju novu upravu Provincije. Budući da je Generalu nemoguće to obaviti u svim provincijama, on imenuje svoga posebnog poslanika („generalnoga vizitatora“), koji u njegovo ime obavlja taj posao i o svemu usmeno i pismeno izvijesti Generala.

Taj će posao u našoj Provinciji obaviti fra Darko. Upoznao je Isusa Krista, prihvatio njegov Božji, postao franjevac, diplomirao teologiju na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, proslavio Mladu Misu i doktorirao na Biblijskom institutu u Jeruzalemu. Danas je član samostanske obitelji u Pazinu i predaje na Teologiji u Rijeci.

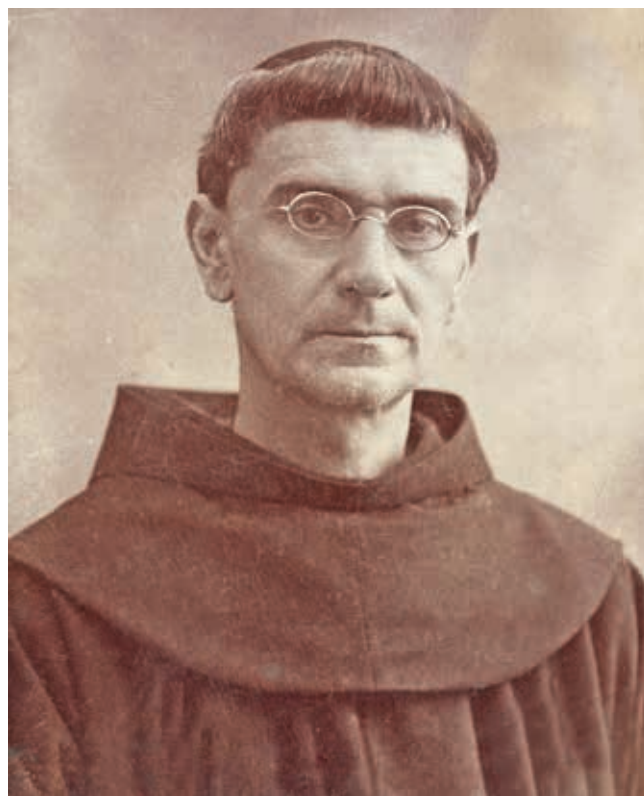
ŠTOVATELJI I APOSTOLI GOSPE SINJSKE

Dosada smo u našem glasilu objavili 27 kratkih životopisa osobitih štovatelja i apostola štovanja Čudotvorne Gospe Sinjske, počevši od onih najstarijih, koji su s narodom došli u Sinj iz Rame. Ovdje donosimo nekoliko osobitih štovatelja iz prve polovice XX. stoljeća.

28. **FRA MIJO KOTARAŠ** (Kninsko polje, 11. VI. 1867.- Zagreb, 1. VIII. 1926.), franjevac, svećenik, graditelj, politički vrlo angažiran. Dijete je pravoslavnih roditelja, ali uvijek ponosan i svjestan Hrvat. Završio je Franjevačku klasičnu gimnaziju u Sinju, na Visovcu postao franjevcem, diplomirao filozofiju i teologiju u Šibeniku i Makarskoj i slavio Mlad Misu 1. I. 1890. godine. Kao župnik Kijeva uz starohrvatsku Crkvu Svetoga Spasa svake je godine slavio svečanu sv. Misu i blagoslov polja, iako su neki pravoslavci i državni službenici ometali i stvarali nered. Fra Mijo je nepokolebljivo štitio nacionalna i vjerska prava svojih župljana i uvijek ustrajno i pobožno vršio svoje svećeničke dužnosti.

U Uništima je sagradio crkvu i župsku kuću a u Kijevu kapelicu Gospe Karmelske. Kao župnik u Otoku sagradio je: kapelice Gospe Karmelske, Gospe Sinjske, sv. Ante, Gospin oltar, crkvu u Udovičiću i podigao prvi spomenik fra Stipanu Vučemiloviću i braniteljima Otoka u doba turske opsade Sinja 1715. godine. U Sinju je kao gvardijan sagradio novo krilo samostana, stavio pod krov Katolički dom i pokrenuo „Glasnik Gospe Sinjske“, a u Imotskomu je postavio nekoliko mramornih oltara.

Posebno se je angažirao za vrijeme izbora, kada su autonomaške stranke i austrijska administracija radile protiv interesa hrvatskoga naroda. Bio je općinski vijećnik. Zalagao se je da se Livno poveže željezničkom prugom sa Sinjom. Tomu su se protivili neki ondašnji politički moćnici, a u naše je doba i pruga do Splita ukinuta. Također je predlagao da se provede melioracija Sinjskoga polja i u Sinju otvori Gospodarska škola.

Politički su ga protivnici ne samo klevetali i ogovarali, nego i fizički napadali. Fra Mijo je uvijek bio uspravan i ispravan, spreman se boriti za Božja i ljudska prava. Stoga su ga ljudi poštivali i cijenili.

Preminuo je u bolnici u Zagreb i sahranjen je po vlastitoj želji na groblju sv. Frane u Sinju.

29. **FRA PETAR BAČIĆ** (Miljevci, 1. X. 1847.- Visovac, 20. VII. 1931.), franjevac, svećenik, profesor i pisac. Franjevačku klasičnu gimnaziju završio je u Sinju, obukao franjevački habit na Visovcu i studirao filozofiju i teologiju u Šibeniku i Makarskoj. Za svećenika je zaređen i slavio Mladu Misu na blagdan sv. Josipa, 19 III. 1871. godine.

Preko pola stoljeća živio je u Sinju i vršio razne dužnosti: prefekt, ekonom i duhovnik Sjemeništa, upravitelj Trećega reda, profesor i ravnatelj Gimnazije, gvardijan, kustod i tajnik Provincije.

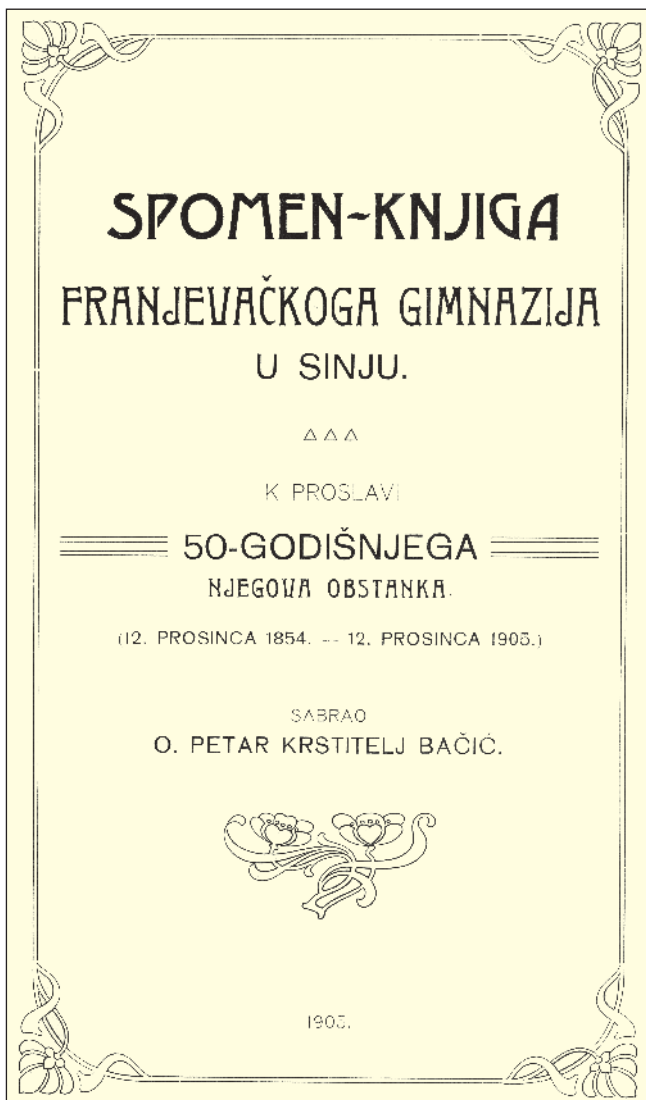
U Treći red je učlanio više stotina članova i na mjesečnim sastancima odgajao ih da njihove obitelji budu rasadišta života i dobrote. Puno je pisao i znanstveno i popularno. Njegov molitvenik „Pravilo kršćanskoga života“ bio je izvanredno lijepo prihvaćen i doživio je tri izdanja. Za članove Trećega reda objavio je priručnik „Rukovet serafinskog cvijeća.“ Objavio je spomen-knjigu u prigodi 50.

obljetnice djelovanja Franjevačke klasične gimnazije u Sinju.

Posebno je bio zaljubljen u hrvatsku povijest i o povijesnim temama napisao vrlo mnogo rasprava i članka. U svojem rukopisu „Nekrolog“ prikupio neizmjereno podataka za oko 1.600 fratara. Posebno je bio pobožan Čudotvornoj Gospi Sinjskoj, o njoj pisao i širio njezino štovanje. Odgajao je svoje učenike s puno ljubavi i oduševljavao ih da ljube Crkvu i Domovinu. Bio je uzoran i svet svećenik.

Posljednje godine života proveo je na Visovcu. Kako je sveto živio tako je sveto i preminuo. Pokopan je na Visovcu. O njegovu životu i djelovanju napisano je više članaka.

30. FRA VJENCESLAV BILUŠIĆ (Promina, 25. VII. 1872.-Sinj, 21. V. 1939.), franjevac, svećenik, nastavnik, propovjednik i pisac. Franjevačku klasičnu gimnaziju završio je u Sinju, novicijatu na Visovcu i studirao filozofiju i teologiju u Šibeniku i Makarskoj. Ređen je za svećenika i slavio Mladu Misu u Makarskoj na blagdan Svih Svetih 1895. godine.

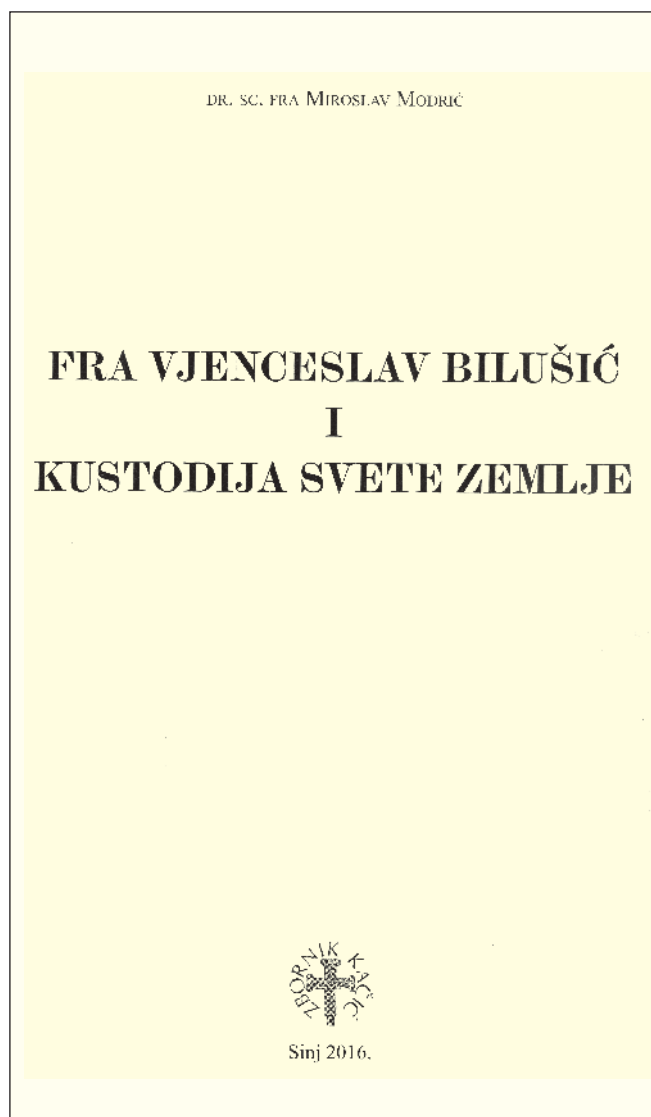
Iako je vršio i druge službe (gardijan i učitelj novaka) ipak je veći dio života proveo u Sinju kao nastavnik na Gimnaziji. Posebno se je istakao kao propovjednik i ispovjednik po mnogim dalmatinskim župama. Često je vodio duhovne vježbe svećenicima i redovnicima.

U rujnu mjesecu 1937. bl. Alojzije Stepinac, zagrebački nadbiskup, vodio je Hrvatsko hodočašće u Svetu Zemlju i u toj je prigodi posvetio oltar bl. Nikole Tavelića u zgradi, u kojoj je danas sjedište Nuncijature Svete Stolice. Fra Vjenceslav je išao

na to hodočašće i ostao u Svetoj Zemlji nekoliko mjeseci. Obilazio je sveta mjesta, razmatrao, molio i neprestano Bogu zahvaljivao što je dobio milost da može hodočastiti na sveta mjesta Isusova života.

Plodove toga hodočašća fra Vjenceslav je svaki dan zapisivao. Taj se rukopis dugo godina čuvao u samostanskom arhivu u Sinju. Konačno ga je objavio fra Miro Modrić u knjizi „*Fra Vjenceslav Bilušić i Kustodija Svete Zemlje*“ (2016., str. 179-338). Iako se je i dosada o fra Vjenceslavu pisalo, fra Mirova knjiga je svakako vrlo važno djelo i prava monografija o fra Vjenceslavu i to gotovo 80 godina poslije njegove smrti.

Svi koji su poznavali fra Vjenceslava svjedoče da je bio uzorni redovnik koji savjesno vrši pravila svoga Reda, revni svećenik, uvijek spreman prihvatiti svaku dušu koja želi primiti svete sakramente, a posebno sv. ispovijed, duhovni razgovor, savjetovanje ili bilo koju duhovnu uslugu. Mnogi znaju reći da je bio „čovjek za druge“, tj. da je uvijek imao vremena i bio raspoložen drugomu učiniti bilo koju uslugu.

Tako se je vladao i takav je bio, jer je u duši bio ispunjen Božjom ljubavlju. A ispunjen je bio ljubavlju, jer je ozbiljno shvatio riječ Gospodina Isusa: „*Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas*“ (Iv 13,34). Tu su riječ ispravno shvatili i ostvarili sveci.

Fra Vjenceslava su mnogi suvremenici držali svetim čovjekom i divili se njegovim postupcima. Stoga su ga neki hagiografi ubrojili među Božje ugodnike i svete duše.

Literatura:

DR. FRA KARLO KOSOR, O. fra Petar Krstitelj Bačić, *Kačić*, V/1973, 55-91.

Franjo među Hrvatima. Zbornik franjevačkih zajednica u prigodi 750. obljetnice smrti sv. Franje Asiškoga (1226.-1976.), Zagreb, 1976, 336.

FRA KARLO KOSOR-FRA MARIO STIPIĆ, *Apostoli Gospe Sinjske u prigodi jubileja (1687.-1987.)*, Sinj, 1987, 127.

Hrvatski franjevački biografski leksikon, Leksikografski zavod MK et alii, Zagreb, 2010, 589.

DR. FRA MIROSLAV MODRIĆ, *Fra Vjenceslav Bilušić i Kustodija Svete Zemlje*, „Kačić“, Split, 2016, 400.

Fra Gabrijel Jurišić

MAJKO, RIČI TVOJE

*Majko, riči tvoje blage,
riči lipe, nježne, drage,
riči tiho prošaptane,
riči jedva dočekane!*

*Majko, riči tvoje blage,
suze taru, daju snage,
dušu liče, noći krata,
do na kraj me svita prate!*

*Majko, riči tvoje blage,
dozivilju me iz daljine
da se vratin tebi bliže,
da te volim još i više!*

don Ante Mateljan

GOSPA SINJSKA U NAZARETU

Još za boravka u Isusovoj domovini, dok sam živio u Gospinu svetištu u Nazaretu, rodila se želja, koja je od tada stalno tinjala duboko skrivena u mom srcu, da među mnogim Gospinim prilikama iz cijeloga svijeta, i naša Gospa Sinjska nađe mjesto tu u svom zavičaju, u Nazaretu.

Želja se svaki put uvećavala kad bih, u proteklih trideset i pet godine, s hodočasnicima dolazio u to Svetište. S njima sam molio i govorio im o Nebeskoj Majci koja je uvijek sa svojom djecom. A od kad sam, prije nekoliko godine, tu vidio i Gospu Trsatsku, shvatio sam da to ne mora biti samo moj san, nego nešto što stoji otvoreno pred nama. Razgovarajući o tome s braćom u Gospinu svetištu u Sinju, a povodom svečane proslava tristote obljetnice krunjenja Gospe Sinjske, poželjeli smo da bi se i za našu Gospu našlo mjesto u Nazaretu, da je mogu vidjeti hodočasnici iz cijeloga svijeta.

Iako su Gospine prilike u Nazaretu uglavnom u mozaicima, nismo ju mogli zamisliti u toj tehnikici. Onda mi, iz dubine srca i duše nahrupi onaj prvi i iznenađujući pogled na reljef Gospe Sinjske u Rami. Čim sam ga vidio, odmah sam i zavolio taj prvi trodimenzionalni prikaz naše Gospe. Prisjetih se također i događaja od prije više godina, kad je drugi odljev donesen u njezino Svetište u Sinju. Tada sam na trenutak pomislio: Ovo je kraj njezina seljenja. Majka je došla svojoj kući, u svoj novi zavičaj. Međutim, shvatio sam istoga trena da to ipak ne može biti kraj. Prvi i pravi Gospin zavičaj ipak je Nazaret. U njemu je ona rođena! Tu se dogodio njezin susret s Vječnošću i Božje Utjelovljenje! Tu je ona, s neizmjernom ljubavlju i Božjom mudrošću, podizala i odgajala svoga jedinorođenca – Isusa! To je mjesto koje joj je sam Bog namijenio!

Samo dio te ljubavi i pobožna sjećanja – i nikad ugaslu želju godinama nakupljanu u srcu – iznio sam braći u Gospinu svetištu u Sinju. Poslije kratkog promišljanja da i naša Gospa bude u mozaiku, kao gotovo sve druge njezine prilike u Nazaretu, naše se želje smiriše na najboljem i, činilo nam se, jedinom mogućem rješenju, na Gospinu reljefu akad. kipara Kuzme Kovačića.

Brzo se o tome usuglasismo i još brže krenusmo to ostvariti. U osobnom razgovoru s vitezom Sv. Groba Jeruzalemskoga, Kuzmom Kovačićem, najprije razgovarismo o tome što sve Gospa Sinjska znači za naš narod i franjevce, bilo u Rami i ramskom kraju, bilo u Sinju i Cetinskoj krajini. Ona je, kao Gospa od Milosti, čuvala svoj narod u pitomoj ramskoj dolini. Pratila ga je u progonstvu u Sinj i Cetinsku krajinu i tu ga čuvala, a osobito za one milosne obrane Sinja 1715. godine. Stoga je samo godinu dana poslije Sveta Slika okrunjena zlatnom krunom, koja ju i danas resi. Od tada se Gospa od Milosti počela nazivati Čudotvorna Gospa Sinjska.

Ona je štitila svoj narod od tolikih nevolja. Štitit će ga i unaprijed. Ta ljubav Majke ne može prestati ili doći na manje, posebno ne Isusove Majke.

Sve to Kuzma dobro zna. Tako je i nastao njezin reljef u Rami. Upravo zbog te ljubavi prijatelj Kuzma je, odmah i rado, prihvatio izraditi treći odljev i darovati ga Svetištu u njezinu zavičaju, u Nazaretu, prigodi tristote obljetnice njezina krunjenja u Sinju.

Bili smo se dogovorili da se na reljefu na kruni napiše: „*In perpetuum coronata triumphat - Zauvijek okrunjena slavi slavlje.*“ Konačno je na reljefu napisano: „1716. – Gospa Sinjska – 2016.“ Tako još jednom obilježismo onaj slavni dan, tristotu obljetnicu njezina krunjenja.

Želeći povezati njezina dva zavičaja u hrvatskom narodu, na dnu reljefa je nadodano: „Rama – Sinj.“

Prije ispraćaja Marijina lika u njezinu domovinu i njezin zavičaj, posljednji detalji i uljepšavanja reljefa izvedeni su u Župi sv. Ante Padovanskoga u Prugovu. Kuzmi je, velikom pažnjom i ljubavlju, u tome svetom poslu pomagao fra Duje Botteri, akademski kipar. Drugih su se postarali za sve ostalo.

I onda našu Gospu ispratismo na putovanje kući. Nismo ni slutili da će biti teško i zamršeno, osobito ulazak u njezinu Domovinu. Baš kao i onaj davni, povijesni povratak i ulazak Židova u tu istu Domovinu. Umjesto da se Domovina raduje tom daru i povratku kući jedne od svojih, birokracije je

Majka od milosti, reljef, akad. kipar Kuzma Kovačić

na granici bila nemilosrdna i neumoljiva u svojim zahtjevima. Baš kao i nekadašnji vladari prema njima, kad su se, prije stotinjak godina, vraćali u svoju Zemlju. Ugodno iznenađena redovnička obitelj u Nazaretu brzo je prihvatila Dar i Ljubav i otvorila vrata svoga Svetišta našoj Gospi Sinjskoj.

Netko ispravo reče da je to veliki događaj za hrvatski narod, za Splitsko-makarsku nadbiskupiju i vjerni puk Božji. Doista jest! Posebno pak za franjevce Provinciju Presvetoga Otkupitelja i Gospino Svetište u Sinju. Upravo zato, povodom blagoslova reljefa u Nazaretu, Svetište Čudotvorne Gospe Sinjske organizira hodočašće u Svetu Zemlju, 6.-13. listopada 2018. Uz redovničkoga poglavara Franjevačke Provincije, upravitelja svetišta i gvardijana Gospe Sinjske, s brojnim vjernicima hodočastit će i Nadbiskup splitsko-makarski. On će tada, ako Bog da, blagosloviti reljef naše Gospe Sinjske u njezinu Svetištu u Nazaretu.

Fra Miro Modrić

„CJELOVIT ŽIVOT“ U SINJU

Početak ove 2018. godine udruga „Cjelovit život“ na svojim je sastancima napravila plan rada za prvu polovinu godine. Za „Dana života“, koji Crkva slavi u prvu nedjelju veljače, a u okviru višegodišnjeg projekta „Vjera u nevjeri“, organizirano je predavanje „Hraniti se životom“, koje je 1. veljače održan dr. fra Ante Vučković. Naglasio je važnost euharistije koju je sam Bog ostavio ljudima da mogu uistinu doživjeti Božju blizinu i njegovo djelovanje na našu stvarnost. Cijelim bićem upijati snagu Duha Svetoga znači hraniti se Životom. Bog je strpljiv i uvijek je blizu onoliko koliko mu mi dopustimo da uđe u naš život.

Glazbeno-recitatorsku večer „Svjetiljka ljubavi“ organizirali smo 9. veljače t. g. Scenarij je osmislila profesorica Helena Budimir, a stihove su recitali: Velimir Borković, Nina Domazet, Emilija Milanović, Ana Tadić i Frano Vrančić. Glazbeni dio svirali su Milan Milanović-Draksi i Darko Norac na saksofonu. To je bila izuzetno uspješna kulturna večer s najpoznatijim stihovima i prozom hrvatskih antologijskih književnika. Dobili smo brojne čestitke naših sugrađana i odlične kritike medija.

U korizmi smo karitativno djelovali prilogom za Caritas i kupnjom lutrije. U to vrijeme posjetili

smo zajednicu Cenacolo u Ugljanima. Liturgijska korizmena događanja su posebno bogata pa nismo pripremili posebni program. Korizma je posebno darovano vrijeme u kojem se kršćanin susreće sam sa sobom, dublje ulazi u svoju nutrinu, ima snage donijeti ju Bogu i moli ga za ljubav i oprost. Tako naše biće može postati hram Božji.

U travnju smo u Galeriji Sikirica organizirali predstavljanje argentinskog tanga. U svibnju je eko-sekcija Udruge (Ivana Župić i Mirjana Dadić) organizirala radionice u OŠ u Hanu, vezane za Dan biološke raznolikosti i Dan planeta Zemlje. Predavanja je održala mr. Zora Kažimir iz Javne ustanove „More i krš“. Djeca su bila oduševljena.

Prije ljetnih praznika Udruga je organizirala hodočašće u žarišta vjere u Bosni: Jajce, Podmilačje, Guča Gora, Vitez i Kraljeva Sutjeska. Nedjeljnu sv. misu smo imali u Fojnici. Franjevcima smo darovali sliku naše Gospe Sinjske. Bilo je to nezaboravno hodočašće s novim spoznajama o ljepoti i vjerskoj tradiciji hrvatskog naroda u Bosni. Teško je reći jesu li nas ljepše dočekali, + ili su nas ljepše ispratili.

Tanja Kodžoman-Križanac

LJETOPIS SVETIŠTA I ŽUPE

(Travanj-kolovoz, 2018.)

TRAVANJ

7.

Hodočašće Brnaza i Glavica sv. Šimi u Zadar

Više od 150 vjernika iz Brnaza i Glavica hodočastilo je u Svetište sv. Šime Bogoprimca, zaštitnika Zadra, a vodili su ih fra Lukica Vojković i fra Antonio Mravak. Hodočasnike je upoznao s poviješću crkve i štovanja sv. Šime don Josip Lenkić, upravitelj Svetišta. Posjetili su Stalnu izložbu crkvene umjetnosti „Zlato i srebro Zadra“ u benediktinskom samostanu Sv. Marije kao i druge znamenitosti grada.

U poslijepodnevним satima pošli su u grad Nin, razgledali znamenitosti najstarijega hrvatskog kraljevskog grada i prve prijestolnice hrvatskih kraljeva iz IX. stoljeća.

28.

Igrokaz „Poljupci za mamu“

U „Godini majčinstva“ prvopričesnici su u crkvi Gospe Sinjske izveli prigodni glazbeno-scenski igrokaz „Poljupci za mamu.“ Autorica teksta je Anka Svirač, spisateljica za djecu i mlade. Prvopričesnike

je za recital pripremala katehistica s. Jelena Mijić, a glazbeni dio s djecom je pripremio fra Jure Župić. Crkva Gospe Sinjske bila je ispunjena roditeljima, braćom i sestrama, bakama i djedovima ovogodišnjih prvopričesnika.

SVIBANJ

4.-6.

Posjet fratara iz pokrajine Puglia-Molise

Sedmorica fratara talijanske Franjevačke provincije sv. Mihovila arkanđela iz pokrajine Puglia-Molise posjetili su našu Franjevačku provinciju. Oni su već stoljećima čuvari Svetišta bl. Jakova Zadranina (1400.-1485.) u Bitettu, a na teritoriju njihove provincije nalazi se i grob bl. Augustina Kažotića, Trogiranina (1260.-1323.). Baš ove godine obilježava se 500 godina od dolaska Hrvata u Molise, što će biti svečano proslavljeno.

Frate su predvodili fra Alessandro Mastromatteo, provincijal, s fra Vincenzom Diturijem, magistrom bogoslova. S njima su bila petorica studenata teologije. U tri dana obišli su važna mjesta

središnje Dalmacije te se upoznali s bogatom crkvenom i kulturnom baštinom našega kraja. Vodio ih je fra Šimun Markulin. Posjetili su Svetište Gospe Sinjske i Muzej Alke. Susreli su se sa sinjskim franjevcima i s mons. Ilijom Janjićem, kotorskim biskupom.

5. i 6.

Sakrament svete krizme

U Sinju je ove godine 240 mladića i djevojaka primilo sakrament potvrde. Prvoga dana krizma je podijeljena mladeži iz jednoga dijela Župe: Glavice, Brnaze, Čitluk-Jasensko, Karakašica-Suhač, Lučane i Radošić. Euharistijskom slavlju u crkvi Gospe Sinjske predsjedao je mons. Miroslav Vidović, generalni vikar.

Druga dana krizma je podijeljena mladeži iz Sinja, a sv. Misu je predvodio i podijelio krizmu mons. Ilija Janjić, kotorski biskup.

13.

Majčin dan

U drugu nedjelju svibnja Crkva slavi Majčin dan i izriče zahvalnost svim majkama, a posebno

u ovoj "Godini majčinstva". Stoga je Dječji zbor, poslije večernje mise izveo glazbeno-scenski igrokaz „Živjele mame“. Na početku su ispjevali „Ružice bijele“, a o Majčinu danu govorio je fra Perica Maslač, župnik.

Prva sv. pričest u Brnazama

Na Majčin dan u crkvi Sv. Nikole Tavelića u Brnazama održana je Prva sv. pričest, a dan prije sv. ispovijed. Pristupilo je sakramentima 18 dječaka i djevojčica, njihovi roditelji i drugi vjernici. U slavlju su sudjelovali i nastavnici Područne škole u Brnazama s Višnjom Romac, razrednicom prvopričesnika. Slavlje je uvećao Dječji zbor „Golubići mira“ iz Brnaza pod ravnanjem Jelene Mihaljević, uz flautsku pratnju Ene Delije i violinsku pratnju Fani Dadić i Anđele Mihaljević. Prvopričesnike su pripremali za svete sakramente fra Antonio Mravak i s. Dominika Vrdoljak.

Završeni katehetski susreti za odrasle

Poslije „Godine očinstva“ u našoj Nadbiskupiji dana 26. studenog 2017. otvorena je „Godina majčinstva“. Župa Gospe Sinjske, kao i druge župe u našoj Domovini, organizirala je katehetske susrete za odrasle. To je zapravo priprava očeva i majka za Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih

obitelji, koji će se održati u Solinu 15. i 16. rujna t. g. pod geslom „Očinstvo i majčinstvo: dva lica roditeljskog poslanja.“

U Dvorani Gospe Sinjske organizirano je 6 katehetskih susreta s programom: predavanje, rasprava i molitva. U četiri mjeseca na susretima se okupljalo oko 400 sudionika, a među njima valja istaknuti roditelje prvopričesnika i krizmanika.

Primanja i obećanja u FRAMI

U crkvi Gospe Sinjske 20 članova FRAME prvi je put izreklo i obnovilo svoja obećanja. Tim su činom obećali da će živjeti svoj krsni savez s Bogom posvećujući svoju mladost Kristu živeći Evanđelje u bratstvu Franjevačke mladeži. Framošima potporu su došli izrazit predstavnici FRAME Gospe od Zdravlja iz Splita i Zmijavaca kod Imotskog, članovi OFS-a Gospe Sinjske i njihovi roditelji. Pjevali su članovi Zajednice mladih Župe Gospe Sinjske.

Sv. misu i obred obećanja predvodio je gvardijan fra Petar Klapež, a služio je fra Toni Šimunović, đakon. U slavlju su sudjelovali fra Stipe Šušnjara i fra Antonio Mravak.

18.

„Ognjište“ Mile Budaka u kazalištu

U dvorani Nadbiskupskoga sjemeništa u Splitu, učenici i profesori Franjevačke klasične gimnazije iz Sinja, predvođeni fra Blažom Toplakom, ravnateljem, uprizarili su *Ognjište*, poznato djelo književnika Mile Budaka. Pisac je ozbiljno zahvatio u život ličkoga sela nižući kao u lanac žive slike iz seoskoga života. Uz demonskog Blažića, kao njegov antipod, stoji uzvišeni lik patnika Lukana i ponosna Anera, najčudesnija žena u hrvatskoj književnosti, koja se čistoćom ideala i moralnom snagom izdiže iznad sredine, ali pada kao žrtva slijepe strasti.

U ovom vremenu kad se neumoljivom brzinom gase hrvatska ognjišta, žive slike iz ličkoga seoskog života, kako ih nudi *Ognjište*, kao glas vapajućega u pustinji, upozorava da je obitelj temeljna jedinica ljudskoga društva, rasadište novoga života, prvo odgojilište budućih sretnih građana i graditelja boljega svijeta.

Osim izvedbe u Splitu, gimnazijalci su prikazali javnosti svoj uradak u Sinju (dva puta), Metkoviću i Imotskomu. Poseban je doživljaj bio „na licu mjesta“, u Lici ponosnoj. U Svetom Roku slavili su

sv. Misu s mons. Milom Bogovićem, prvim ličkim biskupom. Poslije zajedničke fotografije uz Anerin kip, u Lovincu, u Domu kulture, uprizarili su svoju priredbu i iste večeri u Gospiću, u Pučkom učilištu dr. Ante Starčevića. Nazočni su bili: oba biskupa mons. Zdenko Križić i mons. Mile, Karlo Starčević, gradonačelnik, Irena Peša, upraviteljica učilišta, i brojni građani. Svi su bili oduševljeni da učenici-amateri mogu tako uspješno dočarati život ličkoga sela u prvim desetljećima 20. stoljeća.

19.

Dječji zbor na „Zlatnoj harfi“

Dječji zbor iz Brnaza prvi put je sudjelovao na 34. Zlatnoj harfi Nadbiskupije, smotri dječjih župnih zborova. u pratnji župnog vikara fra Antonia Mravka, voditelja zbora Jelene Mihaljević i s. Dominike Vrdoljak. Smotra je održana u crkvi Gospe od Zdravlja u Splitu pod geslom: „Dođite, kličimo Gospodinu!“ Nastupilo je oko 250 djece iz 6 zborova s dvije pjesme. Dječji zbor iz Brnažani su pjevali Sanctus i Dođite, kličite Bogu svom. Prije nastupa zborova, svečanu sv. misu predvodio je fra Joško Kodžoman, provincijal. Djeca iz Brnaza posjetila su i Svetište Gospe od Otoka u Solinu i doživjeli lijepu prirodu i prostor oko Svetišća.

20.

Prvopričesnici iz Sinja, Radošića i Planice

Na svetkovinu Duhova održano je prvopričesničko slavlje u crkvi Gospe Sinjske za 157

prvopričesnika iz Sinja, Radošića i Planice. Prvopričesnici su u procesiji ušli u crkvu, gdje ih je pozdravio o. Župnik, a fra Antonio Mravak je predvodio sv. misu u kojoj su koncelebrirali o. Gvardijan, Župnik i fra Toni Šimunović, đakon. Slavlje je uveličao Dječji zbor pod ravnanjem. fra Jure Župića. Djecu su za Prvu pričest pripremali: vjeroučitelji osnovnih škola, fra Antonio Mravak, fra Lukica Vojković i s. Jelena Mijić.

26.

Susret ministranata u Šibeniku

Susret ministranata u Šibeniku organiziralo je Vijeće za duhovna zvanja Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja i Samostan sv. Ante na Šubićevcu. Na susretu iz sinjske župe sudjelovalo je 105 ministranata u pratnji župnika fra Perice Maslaća i župnih vikara fra Filipa Budića, fra Lukice Vojkovića i fra Antonia Mravka.

27.

Novo Vijeće FRAME

FRAMA u Sinju izabrala je svoje novo Vijeće koje će voditi bratstvo u sljedećem

mandatu. U radu su sudjelovali: Krešimir Rujić, član Vijeća FRAME Splitsko-dubrovačkoga područnog bratstva, fra Josip Repeša, duhovni asistent istoga bratstva, i fra Antonio Mravak, duhovni asistent FRAME u Sinju. Članovi su novoga Vijeća: Marta Balajić, predsjednica, Lucija Tomašević, potpredsjednica, Tea Babić, voditeljica formacije, Klara Jurko, tajnica, i Ema Jenjić, blagajnica. Svi su obećali da će vršiti službu u korist Crkve i Franjevačkog reda.

31. Svetkovina Tijelova

Vjernici Sinja i okolnih naselja proslavili su svetkovinu Tijelova euharistijskim slavljem, kojem je predsjedao je fra Perica Maslač, župnik. Poslije sv. mise procesija se dostojanstveno i pobožno kretala gradom. Čitani su prigodni tekstovi i pjevale euharistijske pjesme. Župnik je blagoslovio Grad i cijelu Cetinsku krajinu na tri stajališta: Alkarsko trkalište, Sud i Muzej Cetinske krajine. Obred je završen u crkvi blagoslovom s Presvetim Oltarskim Sakramentom.

LIPANJ

13. Blagdan sv. Ante

Vjernici Gospine župe u velikom su broju i ove godine obavili pobožnost „13 utoraka sv. Anti“, koju je predvodilo 13 propovjednika, koji nose ime Ante. Na sam blagdan Sveca svega svijeta slavljene su četiri sv. mise, a navečer je samostansko dvorište ispunjeno djecom i roditeljima koji su osobiti štovatelji sv. Ante. Sv. misu je predvodio i propovijedao fra Ante Akrap, a koncelebrirali su gvardijan Petar Klapež, župnik Perica Maslač i župni vikar Antonio Mravak.

Asistirali ministranti i franjevački sjemeništarci, a pjevao je zbor odraslih. Djeca su izvela prigodne recitacije. Poslije sv. mise obavljen je blagoslov djece i svih nazočnih vjernika i izmoljena posvetna molitva sv. Anti Padovanskom.

16. Turnir za ministrante

Župa Gospe Sinjske organizirala je malonogometni turnir za ministrante, koji se održan na Meljači u Brnazama, a sudjelovali su ministranti iz: Brnaza, Čitluka, Glavica, Jasenskoga, Karakašice, Lučana i Sinja. Turnir je organiziran na kraju vjeronaučne i katehetske godine kao mala nagrada svima vrijednim ministrantima koji su cijelu godinu redovito sudjelovali u liturgijskim slavljinama u svih šest crkava naše Župe.

Posebno su bili radosni i ponosni ministranti iz Lučana i Karakašice koji su osvojili prvo mjesto s 9 bodova. Ministranti iz Brnaza osvojili su drugo mjesto s istim brojem bodova, ali lošijom gol-razlikom. Treće mjesto pripalo je ministrantima iz Sinja (6 bodova).

24. Mlada Misu don Boška Čatlaka

U katedrali u Puli dr. Dražen Kutleša, biskup, 9. lipnja t. g. redio je za svećenike četvoricu đakona,

a među njima i don Boška Čatlaka, bogoslova iz naše Župe. Mladomisnik je slavio Mladu Misu u Gospinu Svetištu u Sinju, a s njim su koncelebrirali: o. Gvardijan, Župnik i još dva svećenika. Asistirali su ministranti i sjemeništarci, a pjevao je Mješoviti zbor Svetišta. Na kraju mise Mladomisnik je vjernicima podijelio svoj mladomisnički blagoslov.

Poslije slavlja u crkvi, rodbina i uzvanici su se našli u samostanskoj dvorani na zajedničkom objedu.

SRPANJ

7.

Franjevačko slavlje na Visovcu

Članovi Franjevačkoga svjetovnog reda (OFS) „Čudotvorna Gospa Sinjska“ iz Sinja sudjelovali su na Visovcu, Gospinu otočiću, u slavlju prvih zavjeta fra Josipa Jurića Šolte, iz Sinja, i njegovih kolega: fra Tonija Josipa Baraća, fra Stipe Buljana i fra Šimuna Sutona. Fra Josipova majka Ana, članica Mjesnoga bratstva OFS-a „Čudotvorna Gospa Sinjska“, u ime obitelji pozvala je na slavlje članove Mjesnoga bratstva iz Sinja. U istom slavlju pet je mladića odjenuo franjevačko odijelo i započeli godinu novicijata: Šime Batur, Vlaho Jakić, Oliver Marčinković, Marko Plejić i Valentino Radaš. Svetu Misu je slavio fra Joško Kodžoman, provincijal, a koncelebriralo je preko 50 svećenika. Pjevao je Zbor franjevačkih bogoslova iz Splita pod ravnanjem Pere Prosenice.

Nekima je to bilo prvi put u životu da sudjeluju u slavlju početka novicijata i polaganja prvih zavjeta mladih franjevaca.

Bilo je to slavlje franjevačke duhovnosti i zajedništva redovnika i naroda Božjega. Jednom je papa Benedikt XVI. uskliknuo: „Tko vjeruje nikada nije sam!“ To su svi toga lijepoga srpanjskog dana doživjeli na otočiću Visovcu, za koji je pjesnik kazao da je „zipka serafina“, tj. odgajalište mladih franjevaca.

22.

Mlada misa fra Ignacija Sladoje

Župljanina Župe Čudotvorne Gospe Sinjske, fra Ignacija Sladoju, nadbiskup Marin Barišić redio za svećenika u Splitu, 23. lipnja t. g. S njim su ređena: dvojica đakona za Splitsko-makarsku nadbiskupiju, dvojica za Dominikansku provinciju i petorica za našu Provinciju Presvetoga Otkupitelja.

Naš mladomisnik fra Ignacije proslavio je u Sinju svoju Mladu misu pod geslom: „Samo je u Bogu mir, dušo moja, samo je u njemu spasenje“ (Ps 62,2). Kum mladomisnika bio je fra Zoran Jonjić, župnik Studenaca, a propovijedao je don Edvard Punda, profesor na Bogoslovnom fakultetu u Splitu. Koncelebrirali su: fra Joško Kodžoman, provincijal, fra Petar Klapež, gvardijan, fra Perica Maslač, župnik, i još preko 20 svećenika.

Uz fra Ignacijeve roditelje i rodbinu na slavlju su sudjelovali franjevački bogoslovi, sjemeništarci i brojni župljani.

26.-28.

Susret mladih „Inter Ecclesias“

Međunarodnu organizaciju „Inter Ecclesias - Među Crkvama“, koja okuplja mlade katolike iz raznih država, kao domaćin ugostila je Molitvena zajednica mladih Gospe Sinjske u Sinj. Susreti su održani u: Dubrovniku, Splitu, Sinju, Vidu i Festivalu mladih u Međugorju pod geslom: „Ono što nas ujedinjuje.“ Zajedničko slavljenje Boga povezal je ove godine mlade vjernike iz Hrvatske i Španjolske, koji su zajedno

uživali u duhovnim, ali i prirodnim, kulturnim i tradicionalnim dobrima i baštini dvaju naroda.

27.

IV. regionalno hodočašće branitelja, vojske i policije

Četvrto regionalno hodočašće Hrvatske vojske, policije i branitelja Republike Hrvatske održano je u svetištu Čudotvorne Gospe Sinjske. Na hodočašću su sudjelovali vojni ordinarij msgr. Jure Bogdan, fra Joško Kodžoman, provincijal, gvardijan fra Petar Klapež, generalni vikar vojnog ordinarijata i don Marko Medo i drugi vojni i policijski kapelani.

Među hodočasnicima sudjelovali su: izaslanik ministra obrane Petar Barać, glavni tajnik MORH-a,

brigadni general Boris Zdilar, stožerni brigadir Rozarijo Rozga, predsjednik časničkog zbora, Ivica Franić, glavni koordinator MUP-a, Slobodan Marenić, načelnik Policijske uprave splitsko-dalmatinske. U ime Grada Sinja na hodočašću je sudjelovala sinjska gradonačelnica Kristina Križanac.

KOLOVOZ

1.

Hodočašće svećenika, redovnika i redovnica Cetinske krajine

Svećenici, redovnici i redovnice i kandidati u odgojnim zavodima, rodnom iz Cetinske krajine, hodočastili su u Svetište Čudotvorne Gospe Sinjske. Slavlje je započelo pokorničkim bogoslužjem, a zatim je slijedila je procesija i sv. Misa, kojoj je

predsjedao mons. Petar Palić, hvarski biskup, a koncelebrirali su: fra Petr Klapež, gvardijan, don Stipe Ljubas, dekan, i fra Perica Maslač, župnik, i preko trideset svećenika. Na početku je o. Gvardijan pozdravio o. Biskupa i sve hodočasnike.

U homiliji je mons. Petar pozvao sve da se otvore Božjoj Riječi i djelovanju Duha Svetoga, poput proroka Jeremije i drugih svetih osoba. „Prorok Jeremija govori o svomu odgovoru na Božji poziv, a Božji poziv je poslanja i govor u Božje ime. Iako je Jeremija ismijavan i progonjen, ipak nije odustao od svoga poziva. Bio je Božji glas i svojevrsna savjest svijetu i društvu u kojemu je živio.“

Govoreći o važnosti Svetišta Gospe Sinjske za vjernički puk, o. Biskup je istaknuo: „U mjestu smo koje je u povijesti osjetilo čudesnu moćnu zaštitu Božju po Djevici Mariji. I upravo pod okriljem ovoga čudotvornog lika Gospe Sinjske želimo učvrstiti svoju vjeru da je Gospodin s nama. On je ovdje. Njegova riječ nije bila samo Jeremiji utjeha i hrana, nego je i naša utjeha i hrana.“

Na završetku euharistijskog slavlja o. Gvardijan je kao znak zahvalnosti i sjećanja na posjet Gospinu Svetištu o. Biskupu darovao sliku Čudotvorne Gospe Sinjske.

Biskup Petar je ujedno otvorio Porcijunkulski oprost u Svetištu Gospe Sinjske. Za vrijeme slavlja pjevao je Zbor sestara milosrdnica pod ravnanjem s. Mirte Škopljanac-Maćina. Nakon slavlja u crkvi, svi su se hodočasnici našli za obiteljskim stolom u Samostanu Gospe Sinjske.

Uvijek se je borio da vjernik ima neka prirodna ljudska prava, koja nitko, pa ni komunistička vlast, ne smije ograničavati i zabranjivati.

Bio je veliki vizionar, ali iskreni realist. Imao je jasne ciljeve: slava Božja i korist i napredak hrvatskoga naroda. Znao je da to totalitarna vlast ne će dati i da želi sve onemogućiti. Zato se za svoja prava treba izboriti inteligentno i zakonitim sredstvima. U tomu je uspijevaao, iako teškom mukom.

Predstavljen Zbornik radova o 300. obljetnici slavne obrane Sinja

U dvorani Muzeja Sinjske alke predstavljen je Zbornik radova „300. obljetnica slavne obrane Sinja 1715. godine.“ Predstavljajući su organizirali: Franjevački samostan Gospe Sinjske, Viteško alkarsko društvo, Grad Sinj te gradovi i općine Cetinske krajine, a predstavili su ga: fra Josip Grbavac, dr. Marko Trogrlić i dr. don Josip Dukić. Okupljene su pozdravili: gradonačelnik Trilja Ivan Šipić, gradonačelnica

Sinja Kristina Križanac, predsjednik VAD-a dr. Stipe Jukić i gvardijan fra Petar Klapež.

„Svaka obljetnica bez pisane riječi bi bila nedorečena. Stoga je hvalevrijedno da smo nakon tri godine uspjeli skupiti radove znanstvenika koji su održali predavanja prilikom 300. obljetnice slavne pobjede. Hvala Bogu da je ovaj Zbornik izašao! Sad imamo spomenik pisane riječi koji će koristiti svim budućim generacijama“ - kazao je fra Petar Klapež, gvardijan.

Don Josip Dukić je istaknuo da Zbornik sadrži predavanja sa simpozija koji je održan prije tri godine u Zagrebu i Sinju u povodu 300. obljetnice obrane Sinja (1715.-2015.). Objavljeno je 48 radova, podijeljenih u tri tematske cjeline: povijest Cetinske krajine, štovanje Gospe Sinjske i kulturna baština „Sinjska alka“.

„Ono što je posebno vrijedno je to što sad, nakon toliko stoljeća, na jednom mjestu imamo tematizirane i štovanje Gospe Sinjske i Sinjsku alku. Do sada je bilo raznih zbornika koju su obuhvaćali razne teme, ali što se tiče Sinjske alke ovo je prvi put da se na jednom mjestu sabire 18 tekstova“ - ustvrdio je don Josip Dukić.

„Zbornik donosi nekoliko novosti koje do sada nismo znali, koje su naši eminentni povjesničari našli u arhivu u Mlecima, gdje možemo iščitati

podatke same bitke i situaciju neposredno prije bitke, što do sada nismo poznavali. Ostali povijesni dio je rekapitulacija svega do sada napisanoga i skupljenog na jedno mjesto, sa sasvim novim detaljima koji bacaju novo svjetlo na kulturnu i duhovnu povijest cetinskog kraja“ - rekao je fra Josip Grbavac.

U glazbenom dijelu nastupio je gitarist Mislav Režić, a voditeljica programa bila je Magdalena Šipić.

2.

10. festival Klape Gospi Sinjskoj 2018.

Na blagdan Gospe od Anđela, u dvorištu Samostana Čudotvorne Gospe Sinjske, održan je jubilarni 10. festival „Klape Gospi Sinjskoj“ na kojemu je astupilo je 13 klapa: *Sveti Nikola, Šinjarine, Žrnovnica, Vidulice, Pasika, Amfora, Kaleta, Čuvite, Munita, Kampaneli, Neverin, Angeluš i Contra.*

Fra Petar Klapež, gvardijan, otvorio je Festival, a prisustvovali su: fra Perica Maslač, župnik, Kristina Križanac, gradonačelnica, Luka Brčić, dožupan, Mojimir Čačija, umjetnički ravnatelj Festivala, fra Bože Vuleta, utemeljitelj Festivala, i mnogi drugi uzvanici i brojni građani. Na početku je fra Petar mo. Mojmiru Čačiji poklonio zlatnik s likom Čudotvorne Gospe Sinjske, za trud uloženi u organizaciju Festivala. Nakon izvođenja skladbi publika i ocjenjivački sud su glasovali:

Klapa *Munita* iz Zadra, za pjesmu *Zdravo kćerice* u obradi Vjekoslava Šuljića, osvojila je *prvo mjesto*, jer je dobila najveći broj glasova publike i najviše ocjene stručnog suda. Drugo mjesto osvojila je klapa *Contra* iz Splita za pjesmu *Djevice lijepa* u obradi fra Stipice Grgata, a treće mjesto zauzela je klapa *Angeluš* iz Zagreba za pjesmu *Marijina bašča*. Stručni ocjenjivački sud nagradio klapu *Angeluš* za najbolju obradu, djelo Joška Čaleta, etnomuzikologa i skupljača tradicijskoga glazbenog blaga.

BEZGRJEŠNA GOSPE

*Bezgrješna Gospe, zaštitnice sveta,
koja nad nama bdiješ dan i noć,
majčinskom rukom ljubavi, dobrote,
brani nas, čuvaj, Kristu daj nam doć!*

*Bezgrješna Gospe, milostiva Majko,
narodu svojem budi štiti i lijek!
Isprosi milost vjere, oproštenja,
hrabri ga, vodi, ti mu budi stijeg!*

*Bezgrješna Gospe, koja rane liječiš,
zovni nas k sebi kad nas svlada bol!
Žalosne tješi, umorne okrijepi,
dovedi gladne za svog Sina stol!*

*Bezgrješna Gospe, zaštitnice sveta,
koja nad nama bdiješ dan i noć,
majčinskom rukom ljubavi, dobrote,
brani nas, čuvaj, Kristu daj nam doć!*

MOLITVA ZA ZRAKU SVJETLA

*Blagoslovi, Gospode, ovu zraku svjetlosti
kojom Krist nas obasja i rasvijetli mrak!
Nek nas k nebu uputi, nek nas mirom
obdari,*

*nek nam lica ozari i odagna strah!
Blagoslovi, Gospode, ovu zraku svjetlosti,
nek nam lica ozari i odagna mrak!*

*Blagoslovi, Gospode, ovaj oganj ljubavi
u srcima ražaren darom Duha tvog!
Nek nam dušu ogrije, u jedno nas okupi,
sjedinjene milošću oko stola tvog!
Blagoslovi, Gospode, ovaj oganj ljubavi,
kojim sve nas okupljaš oko stola svog!*

*Blagoslovi, Gospode, ova srca hrvatska
što ih danas poveza tvojih riječi čar!
Neka vazda radosno vjerni Kristu ostanu
i bez straha budu ti svet i mio dar!
Blagoslovi, Gospode, ova srca hrvatska,
neka vazda budu ti svet i mio dar!*

don Ante Mateljan

POSTOJI LI „RELIGIOZNI TURIZAM“?

Obje riječi iz naslova po postanku nisu hrvatske (jedna latinska, a druga francuska), ali su se tako udomačile da ih svaki govornik drži dobrim „našim“ riječima. Bilježe ih i dobri naši rječnici (npr. V. Anić i B. Klaić).

Riječ „religija“ (i izvedenice) označava vjeru, a vjera je općeljudska pojava i stvarnost kojom čovjek u svim kulturama i civilizacijama priznaje i štuje Vrhovno Biće, koje u našem hrvatskom jeziku nazivamo Bogom. U primitivnim i politeističkim religijama, kao i u monoteističkim i objavljenim razvili su se razni oblici štovanja Boga. To se naziva liturgija, bogoštovlje i pobožnost.

Jedan od načina privatnoga i javnog štovanja Boga u svim religijama jest *hodočašće*. To je zapravo „pokorničko putovanje do nekoga svetog mjesta iz religioznih razloga“ (*Opći religijski leksikon*) i „pokorničko putovanje do nekoga mjesta iz vjerskih pobuda“ (V. Anić). Dakle, tu je teološki i lingvistički sve jasno.

I povijesno je sve jasno. Brojni hramovi drevnih religija svjedoče o svetim mjestima i pobožnim hodočašćima kao osobitom izrazu štovanja Boga. Sjetimo se veličanstvenih hramova u: Olimpiji, Delfima, Eleuzini, Jeruzalemu, Efezu i drugdje. Ljudi su hodočastili u ta sveta mjesta, da se oslobode grijeha, da susretnu dobrog Boga...

Hinduista i danas na stotine tisuća hodočasti do svete rijeke Gangesa i u njoj se kupaju. Za njih je to sveti obred bogošovlja, a ne neko turističko kupanje.

No, s druge strane postoji i turizam. Ljudi su još u davna vremena bili i *turisti*. Ne zaboravimo, npr. Herodota (V. st. prije Krista). A danas, u naše doba, to je neka opća pojava, barem u europskom i američkom dijelu svijeta.

Stručnjaci kažu da je „turist onaj koji putuje za svoje zadovoljstvo, putnik radi odmora i razonode“ (Anić) i „putnik od zabave, izletnik“ (Klaić). Dakle, i tu je sve jasno.

Suvremeni čovjek poslije tolikih poslova, uspjeha i neuspjeha, ima pravo uzeti neko vrijeme, osloboditi se obveza i briga, odmoriti se, zabaviti i upoznati druge zemlje i narode. To je godišnji odmor i suvremeni turizam.

Dakle, bitna je razlika biti svjestan svoje ljudske slabosti, grješnosti i želje za opraštenjem grijeha, oslobođenjem od zla, pomirenjem s Bogom i s

ljudima i nastojanjem da čovjek usmjeri svoj život kako ga nadahnjuje i vodi sam Bog. Da bi čovjek postigao te uzvišene ciljeve, on *hodočasti*, tj. Boga časti i slavi napornim hodanjem, oskudnom hranom, postom, naporom, znojem i nadasve razmišljanjem i molitvom („*molitva je razgovor duše s Bogom*“) i na taj se način predaje da ga vodi i nadahnjuje sam Bog. To je cilj i prava i jedina svrha hodočašća. Nema tu ni trunka od onoga što nudi turizam.

Kad kršćani hodočaste u Betlehem, mjesto Isusova rođenja, ili Jeruzalem na njegov grob, u Rim na grobove apostola Petra i Pavla, Lurd ili Međugorje, onda tu nema nikakvoga turizma. To nije posjet nekome hrvatskomu ili svjetskom turističkom odredištu.

Živim više desetljeća u poznatom Svetištu Gospe Sinjske. Kad brojni vjernici dolaze pješke („hodočaste“) iz Livna, Tomislavgrada, Imotske krajine, Makarskoga primorja i drugih naših krajeva, a deseci tisuća raznim prijevoznim sredstvima, onda to nije turizam, nego uzvišeni, bogoštovni, duboko proživljeni religiozni čin, zapravo pravi pothvat. Svjedok sam vjernika koji je hodočastio iz Travnika i drugoga koji je također hodočastio ali iz Zaprešća, i to pred blagdan Velike Gospe, kada je doba najvećh vrućina („*maximi calores*“). Kad čovjek prođe taj put vozeći se u automobilu (i to s klimatskim uređajem) osjeti se umornim.

A spomenuta dva hodočasnika nekoliko su dana hodom častili Gospu Sinjsku i imali su sasvim drugi, duhovni doživljaj...

Moglo bi se o tome dugo pripovijedati i svjedočiti...

Svakako je sasvim jasno i sigurno - jedno je vjerničko hodočašće, a drugo je turizam.

Dakle, oni koji ponavljaju sintagmu „*religiozni turizam*“, ili ne znaju što govore (otkud neznalici pravo da javno govori o čemu nema pojma?), ili namjerno šire neistinite i krive informacije, a to je onda gore od onoga prvoga!

Davno je Isus Krist ustvrdio: „*Istina će vas osloboditi!*“ (Iv 8,32).

B. Rišić

POŠLI SU U NEBESKU DOMOVINU

† FRA RAFAEL BEGIĆ

(Kongora, Posušje, 22. VI. 1940.-Imotski, 30. IV. 2018.)

Fra Rafael je preminuo u Franjevačkom samostanu u Imotskom, 30. travnja t. g. u 78. godini života, 60. redovništva i 53. svećeništva. Sv. Misu zadušnicu, 2. svibnja t. g. predvodio je fra Joško Kodžoman, provincijal, a koncelebriralo je vrlo mnogo svećenika. Sudjelovalo mnoštvo vjernika iz Imotskoga i drugih župa. Sprovodne obrede na groblju Gospe od Anđela prevodio je fra Kristian Stipanović, gvardijan.

Fra Rafael je rođen 22. VI. 1940. u mjestu Svinjača, dijelu župe Kongora, u općini Posušje. Osnovnu je školu završio u Posuškom Gracu i u Posušju. Franjevačku klasičnu gimnaziju završio u Sinju i u Zagrebu, a teologiju studirao na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj. U novicijatu na Visovcu stupio je 8. srpnja 1958. i ređen za svećenika u

Makarskoj 14. srpnja 1965. godine i slavio Mladu misu u Posuškom Gracu 1. kolovoza 1965. godine.

Kao mladomisnik posluživao je župu Dubrava (Šibenik) i 1969. odlazi u Stuttgart (Njemačka) za dušobrižnika hrvatskim katoličkim vjernicima. Bio je župnik u hrvatskim župama: Düsseldorf, Frankfurt, Sindelfingen, Berlin i Wuppertal. Vratio se je u Domovinu i bio župnik u Zmijavcima, Velikom Brdu i Slivnu te gvardijan u Makarskoj. Bio je neko vrijeme na župi u Prološcu i konačno posljednje godine života proživio kao ispovjednik u Samostanu u Imotskomu.

I u Domovini i u Njemačko fra Rafo je bio ne samo brižljivi duhovni pastir, nego i zauzeti graditelj crkava i kapela kao i pokretač drugih vrijednih projekata.

† FRA BOŽO LOVRIĆ

(Hrvace, 18. III. 1935.- Split, 24. VI. 2018.)

Fra Božo je iznenada blago u Gospodinu preminuo u Samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu, 24. lipnja 2018. u 84. godini života, 65. redovništva i 57. svećeništva. U Crkvi Čudotvorne Gospe Sinjske u Sinju 26. t. mj. mons. Marin Barišić, nadbiskup, služio je Sv. Misu zadušnicu, a koncelebrirali su fra Joško Kodžoman, provincijal, kao i brojni svećenici. Sudjelovali su i mnogi vjernici. Sprovodne obrede, na groblju sv. Frane u Sinju, prevodio je fra Petar Klapež, gvardijan.

Fra Božo je rođen u Hrvacama od oca Bože i majke Marije r. Buljac. Osnovu je školu završio u rodnom mjestu i Franjevačku klasičnu gimnaziju u Sinju i Makarskoj. U novicijatu na Visovcu stupio je 12. kolovoza 1953. Studirao i diplomirao teologiju na Franjevačkoj visokoj bogosloviji u Makarskoj. Ređen je za svećenika 29. lipnja 1961. također u Makarskoj. Mladu Misu je slavio u rodnim

Hrvacama, tri dana kasnije, tj. već 2. srpnja iste godine.

Kao mladi svećenik fra Božo imenovan je župnikom najprije Kozice a zatim Danila. Poslan je u Njemačku, bio župnik hrvatske župe u gradu Aachenu i brinuo se je za brojne hrvatske radnike u gradu i okolici. U Domovinu se vraća 1969. godine, jer je imenovan magistrom bogoslova najprije u Makarskoj, a zatim u Zagrebu. Budući da je imenovan tajnikom Provincije, premješten je u Split. Na provincijskom kapitolu (1979.) izabran je za definitora, duhovnika sjemeništara i nastavnika vjeronauka na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Sinju. Premješten je (1990.) u Metković, gdje je u Župi sv. Ilije više godina djelovao kao župski vikar. Posljednje godine života proveo je u Samostanu Gospe od Zdravlja u Splitu i bio na raspolaganju vjernicima kao ispovjednik.

Općina Hrvace fra Boži je 15. rujna 2017. dodijelila Nagradu za životno djelo.

DEVETNICA I HODOČAŠĆA ČUDOTVORNOJ GOSPI SINJSKOJ 2018. „GODINA MAJČINSTVA“

I. DEVETNICA

od 6. do 14. kolovoza

- 6.00 sati: Sv. Misu Zornicu predvodi fra Perica Maslač
- 7 i 9 sati: Sv. Mise predvodi don Ivan Čubelić
- 18,20 sati: Gospina krunica i molitva devetnice
- 19,00 sati: Sv. Mise predvodi fra Ante Marić

II. RASPORED HODOČAŠĆA

od 27. srpnja do 14. kolovoza 2017.

- 27. srpnja, petak hodočašće hrvatskih branitelja, vojske i policije u 10.30 sati
- 29. srpnja, nedjelja, u 11,30 sati sv. Misa za Alkare.
- 1. kolovoza, srijeda, hodočašće svećenika redovnika i redovnica Cetinske krajine u 10.30 sati
- 2. kolovoza, četvrtak, koncert Klape Gospi Sinjskoj u 20,30 s., na samostanskom dvorištu, ulaz slobodan
- 3. 4. i 5. kolovoza, Alkarske svečanosti u 16 s.
- 5. kolovoza, nedjelja, Sinjska alka sv. Misa za Alkare na Starom gradu u 8 s., predvodi fra Domagoj Runje; Dan domovinske zahvalnosti, hodočašće Rame i Imotske krajine sv. Misa u 10. s., predvodi fra Kristijan Stipanović
- 10. kolovoza, petak, koncert klape „Rišpet“ u 21 s. na dvorištu ispred zgrade Franjevačke klasične gimnazije, ulaz slobodan
- 11. kolovoza, subota, koncert „Priljavo kazalište“ u 21 s. na dvorištu ispred zgrade Franjevačke klasične gimnazije, ulaz slobodan
- 12. kolovoza, nedjelja, hodočašće mladih Splitsko-makarske nadbiskupije sv. Misa u 6.00 sati

III. ŽUPA GOSPE SINJSKE U 7 SATI

- 6. kolovoza, ponedjeljak - Glavice u 7 s.
- 7. kolovoza, utorak - Brnaze i Čaporice u 7 s.
- 8. kolovoza, srijeda - Radošić u 7 s.
- 9. kolovoza, četvrtak - Lučane u 7 s.
- 10. kolovoza, petak - Karakašica i Suhač u 7 s.
- 11. kolovoza, subota - Čitluk i Jasensko u 7 s.
- 13. kolovoza, ponedjeljak - Sinj i Podvaroš u 7 s.

IV. PRIJAVLJENE ŽUPE NADBISKUPIJE

- 28. srpnja, subota - Dubrava-Sitno Gornje u 10,30 sati
- 29. srpnja, nedjelja - Dicmo, Krušvar i Ercegovci u 8 s; Trilj - Vedrine, Košute i Vojnić - Gardun u 9,30 s.
- 5. kolovoza, nedjelja - Rama i Imotska krajina u 10 s.
- 6. kolovoza, ponedjeljak - Otok - Udovičići u 9 s.
- 7. kolovoza, utorak - Gala - Gljev u 9 s.
- 8. kolovoza, srijeda - Bajagić - Obrovac u 9 s.
- 9. kolovoza, četvrtak - Turjaci u 9 s.
- 10. kolovoza, petak - Grab, Ruda, Vrpolje i Čačvina u 9 s.
- 11. kolovoza, subota - Bitelić - Zasiok - Vučipolje - Dabar, Ugljane-Strmendolac - Nova Sela, Split - Pujanke, Kaštela Radun u 9 s. i Split - Brda u 19 s.
- 13. kolovoza, ponedjeljak - Hrvace, Potravlje - Satrić - Maljkovo, Zelovo, Tjarica - Kamensko i Vrlika u 9 s.
- 19. kolovoza, nedjelja - Mravince i Kučine u 7 s.
- 6. listopada, subota - Hodočašće župa Makarskog dekanata u 10 s.

V. HODOČAŠĆE HRVATSKIH BRANITELJA, VOJSKE I POLICIJE

- 27. srpnja, petak u 10,30 sati sv. Misa, predvodi mons. Jure Bogdan, vojni biskup.

VI. HODOČAŠĆE SVEĆENIKA REDOVNIKA I REDOVNICA CETINSKE KRAJINE

- 1. kolovoza, srijeda, u 10,30 s. Pokorničko bogoslužje u 11 s. sv. Misa, predvodi mons. Petar Palić, biskup Hvarsko-viško-brački

VII. HODOČAŠĆE MLADIH

- 12. kolovoza, nedjelja, u 6 s. sv. Misu na samostanskom dvorištu predvodi mons. Miroslav Vidović, generalni vikar Splitsko-makarske nadbiskupije

VELIKA GOSPA U SINJU 2018.

„GODINA MAJČINSTVA“

I. VIGILIJA VELIKE GOSPE

utorak, 14. kolovoza 2018.

- 8,00 sati - Sv. Misu na Starom Gradu
predvodi fra Toni Šimunović-Erpušina,
mladomisnik
- 18,00 sati - Sv. Misu na Trgu dr. Franje Tuđmana
predvodi mons. Ivan Šaško, pomoćni biskup
Zagrebačke nadbiskupije

II. SVETKOVINA VELIKE GOSPE

srijeda, 15. kolovoza 2018.

- 4,00 sati - Sv. Misa Zornica u Svetištu
- 5,00 do 8,00 sati - Sv. Mise u Svetištu svaki sat
- 7,00 sati - Sv. Misa na Starom Gradu, predvodi fra Josip Repeša
- 9,30 sati - procesija i svečana sv. Misa na Trgu dr. Franje Tuđmana,
predvodi mons. Marin Barišić, nadbiskup Splitsko-makarski
- 18,00 sati - Sv. Misa na Trgu dr. Franje Tuđmana,
predvodi fra Joško Kodžoman, provincijal

III. ISPOVIJEDANJE U SVETIŠTU

- 6,00 - 12,00 sati i 17,00 - 20,00 sati, kroz devetnicu
- 3,00 - 22,00 sata, na svetkovinu Velike Gospe

IV. SVETA MISA ZAHVALNICA NA GOSPINU GRADU

-četvrtak, 16. kolovoza 2018. u 7,00 sati, predvodi fra Perica Maslač, župnik

V. SVETA MISA I POSVETA DJECE GOSPI SINJSKOJ

-nedjelja, 19. kolovoza u 18,00 sati na samostanskom dvorištu,
predvodi fra Petar Klapež, gvardijan

